

köşe yazıları

“EĞİTİME DAİR”

*Mustafa
Güçlü*

köşe
yazıları
“EĞİTİME DAİR”

*Mustafa
Güçlü*

Ekim 2018
ANKARA

köse yazıları

“EĞİTİM DAİR”

*Mustafa
Göçlü*

ISBN

İletişim

www.mustafaguclu.com.tr
info@mustafaguclu.com.tr

Teknik Hazırlık & Baskı

Hermes Tanıtım Ofset Ltd. Şti.
Büyük Sanayi 1. Cadde No: 105 İskitler/Ankara
Tel: 0.312 384 34 32
Matbaa Sertifika No: 14847

Ekim 2018

*Canparelerim Öykü Serra ve Abdulkadir ile
fedakarca sabırla bana hayat refikliği yapan
eşim Hilal Hanıma sevgilerimle...*

ÖNSÖZ

İnsanın öğrenme merakı dünyanın sınırlarından taşan bir mahiyete sahiptir. İnsanoğlunun nereden geldiği ve nereye gideceğine dair fikir yürütmeleri yaptığı dünya, adeta “duvarsız mektep” gibidir. Ancak modern okul anlayışının öğrenmeyi duvarlar arasına hapsedmeye çalışan mantığı ile işleyen günümüz eğitim sistemleri, insalığı kaosa sürüklemektedir. Bu durumun doğurduğu sonuçların ağır faturasını, maalesef insanlık dünyanın kan ve göz yaşına dönüşen halini idrak ederek yaşamaktadır.

İnsanlık dünyada huzur, güven ve adalet ortamını yeniden inşa etmek istiyor ise, eğitim ve öğretim sürecinin temeline “sevgi” kavramını yerleştirmelidir. Okuyucunun istifadesine sunduğumuz çalışma, bu uğurda yirmi yılı aşkın süredir verdiğimiz gayret esnasında yazdığımız ve çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlanan eğitim ile ilgili makalelerimin bir araya getirilmesiyle meydana gelmiştir. Niyetimiz istikbalimiz olan yavrularımıza daha yaşanılabilir bir dünya bırakmaya katkı sunmaktır. Gayret bizden tevfik ve inayet Yüce Yaratandandır.

Mustafa GÜÇLÜ
Ankara, Ekim 2018

İÇİNDEKİLER

• • •

Her İnsan Özeldir	9
Ademi Yetiştirmeden Adam Yetiştiremeyiz.....	13
Eşrefi Mahlukat Olan İnsan Nasıl Yetiştirmelidir	17
Okul ve İnsan Modeli.....	21
Emperyalizm İle Mücadele ve Okullarımız	25
Okullar Düzelden Nesiller Düzalmaz	29
Medeniyet Tasavvuru ve Eğitim Reformu.....	33
Medeniyet Tasavvuru ve Öğretmenlik Mesleği	37
Eğitim Milliği İhmal Edilemez	41
Milli Kültürümüzle Var Olmak	45
Eğitim Sistemimiz ve Ahlak Eğitimi	49
Çağımızın İleti ve Ahlak Eğitim	53
Değerler Eğitimin Neresindeyiz	57
Teknolojinin Değer Boyutu.....	61
Eğitim Anlayışımız ve Bilimsel Zihniyet.....	65
Bilinçsiz Eğitimin Akıbeti	69
İnsanları Eğitmenin En Etkili Yolu	73
En İyi Eğitim Aracı Olan Konuşma	79
Dişi Aslanın Cevabı.....	83
Eğitim Kurumlarımız ve Sanat	87
Demokratik Eğitim	89

Her İnsan Özeldir

İnsanın en önemli özelliği, elde ettiği bilgiyi geliştirme, derinleştirme ve dönüştürme kabiliyetidir. İnsan, sahip olduğu bilgiyi hayatını anlamlandırmak ve kolaylaştırmak için kullanabiliyorsa, tekamülünü sağlıklı olarak gerçekleştirebiliyor demektir. Bu kapsamda eğitimi, bir yönü ile insanın elde ettiği bilgiyi günlük hayatta kullanabilme becerisini kazandığı “süreçler bütünü” olarak tarif edebiliriz. Zira fertlere sadece bilgi yüklemeye dayalı bir eğitim anlayışı ancak “flaş bellek nesil” yetiştirmek anlamına gelmektedir. Böyle bir nesil yetiştirmek ise insan fıtratına uygun değildir. Bu tip nesil yetişmesine vesile olan aileler, okullar ve toplumlar “insan öğüten değirmen” konumundadır. Bugün ülke olarak “insan israfına” tahammül edemeyecek durumda olduğumuzdan dolayı, bu noktadaki eksiklikler için bir an evvel tedbir alınmalıdır.

Eğitim sürecinde dikkat edilmesi gereken en önemli hususların başında, fertlerin bilgi ile buluşturulurken istidatlarının, kabiliyetlerinin ve yaşanmışlıklarının gözönünde bulundurulması; bireysel farklılıklarının mutlaka dikkate alınması gereklidir. Yani diğer bir ifade ile tek tip “standart nesil” yetiştirme hedefinden uzak, fertlerin kendi hakikatleri ile buluşabileceği “keşifçi nesil” yetiştirilmesi sürecinin önu açılmalıdır. Bir Hadisi Şerif’inde “Ben muallim olarak gönderildim” diyen Hz.Muhammed’in (sav) bir eğitimci olarak, aynı soruyu soran farklı kişilere değişik cevaplar verdiği konular olmuştur. Peygamberimizin (sav) muhataplarına verdiği cevapların mahiyetini, muhataplarının kavrayış kabiliyetleri ve hazır bulunuşluk durumları tayin etmiştir. Peygamber Efendimize (sav) birgün bir adam gelerek: “Ya Resulullah (sav) bana tavsiyede bulun” der. Hazreti Peygamber (sav): “Her nerede olursan ol, Allah’tan kork, bir günah işlediğin zaman arkasından onu silecek bir sevap işle ve insanlara güzel ahlak ile muamele et.” der. Başka birgün bir adam daha Peygamber Efendimize (sav) “Ya Resulullah bana yaptığım zaman Allah’ın beni faydalandıracağı bir amel tavsiye et.” der. Hazreti Muhammed (sav): “Oruç tutmaya bak. Çünkü şu bir hakikattir ki, onun bir benzeri yoktur.” diye, buyurur. Görüldüğü gibi Hazreti Peygamber (sav) farklı kişilerin sorduğu, aynı suallere farklı cevaplar vermiştir. Burada muhataplarının içinde bulunduğu sosyo-psikolojik durumu hesaba katmıştır. Hazreti Muhammed (sav) bireysel farklılıkların dikkate alınmasını “İnsanlara akılları nispetin-

de konuşun” diyerek ifade etmiştir; ayrıca muhataplarının sorularına yanıt verirken, onların bilgi birikimlerinin üzerinde cevaplarını inşa etmiştir. Bir gün bedevinin biri: “Ya Resulullah (sav) insanları neye çağırıyorsun?” diye sorar. Hazreti Peygamber (sav): “Yalnız ibadet etmeye” diye yanıt verir ve “O Allah ki, başın bir derde girdiğinde O’nu çağırırısın, seni kurtarır. O Allah ki, kuraklık olduğunda O’nu çağırırısın, yeri yeşertir. O Allah ki, çölde yolunu şaşırdığında, O’nu çağırırısın, sana yolunu buldurur.” der. Yani Sevgili Peygamberimiz (sav) insanlara kendilerini davet ettiği dinin inceliklerini, onların bilgi birikimini dikkate alan güzel bir üslup ile dile getirmiştir.

Eğitimin en nihai hedefi insanları doğru olan bilgilerle, değerlerle, bakış açıları ile donatmaktır. Doğru tektir ancak ifade ediliş yöntemi ve üslubu farklı olabilir. Hangi üslubun ve yöntemin kullanılacağını ise aktarım yapılacak muhatapın kabiliyeti belirlemelidir. Bu da bize göstermektedir ki, ülkemizdeki eğitim sistemi çok yönlü bakış açılarını hesaba katan, dikkate alan bir boyutta hazırlanmalıdır.

Ademi Yetiştirmeden Adam Yetiştiremeyiz

Öğrenmenin mahiyeti nedir sorusu, insanoğlunun yüzyıllardır kafasını yorduğu bir konudur. Öğrenmenin iki önemli unsuru insan ve çevredir. İnsan çevresiyle girdiği etkileşim sonucunda duygu, düşünce ve davranışında değişim sağlar ve bu değişime öğrenme denir. Bir eğitim sistemi hazırlanırken hem insan hem çevre/mekân faktörü dikkate alınmalıdır. Bu çerçevede insan boyutuna baktığımızda, eğitim sistemi öğrencilerin kapasitesini ve bireysel farklılıklarını keşfederek, onlara özgün gelişimlerini sağlayacak bir zemin hazırlayan mahiyette olmalıdır. Dünyada son zamanlarda bu konuyla ilgili yapılan araştırmalarda iki önemli yaklaşım ortaya konmuştur. Birincisi öğrenmenin nasıl gerçekteştiğine dikkat çeken yapılandırmacı yaklaşım, ikincisi

insan zekasını yeniden tanımlayan çoklu zeka yaklaşımı. Bu iki yaklaşımında ortak noktası bireysel farklılıkları ön plana almasıdır.

Yapılandırmacı eğitim yaklaşımının özünde, öğrencinin eğitim sürecinde kendine sunulan bilgileri geçmiş deneyimleri, bakış açısı, duygu ve düşünceleri ile yorumlaması vardır. Yani öğrencinin yeni elde ettiği bilgileri, elindeki bilgilerin üzerine yerleştirebilecek yapılandırmacı bir zihniyete kavuşturularak yetiştirildiği bir eğitim süreci hedeflenir. Böylece öğrenci öğrenme sürecine aktif olarak katılmış olacaktır. Yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ile fertlerin farklılıkları törpülenmeden, standart tek tip öğrenci geliştirme yerine, bireysel farklılıklara önemseyen ve özgün gelişime fırsat veren eğitim anlayışına geçilecektir. Aynı şekilde herkesin beyin yapısı ve algılama düzeyinin farklı olması, öğrenme düzeylerinin farklı olmasına yol açar, bu nedenle konular ve dersler, bu farklı zekâ türleri dikkate alınarak hazırlanmalı ve işlenmelidir diyen, çoklu zekâ yaklaşımı da aynı noktaya dikkat çekmektedir. Yapılandırmacı yaklaşım ile çoklu zekâ yaklaşımı eğitim anlayışı noktasında bir bütünün mütemim cüzü gibidir.

Son dönemlerde ülkemizdeki eğitim sisteminde ve müfredatında bu iki yaklaşım dikkate alınarak bir eğitim anlayışına geçiş için sınırlı olsa bir gayret olduğu gözükmektedir. Ancak bu iki yaklaşımın eğitim sistemimizde hayat bulmasındaki en önemli unsur öğretmen faktörüdür. İlk önce öğretmen hem yaşadığı toplumu ve değerlerini bilme-

li, bu kapsamda öğrenciyi tahlil edebilecek çerçeveye sahip olmalı hem de farklı duygu, düşünce ve bireysel kapasiteye sahip öğrencilere farklı metotlarla yaklaşım sağlayabilecek bir mesleki donanıma sahip olmalıdır. Yani öğretmen tüm bu mesleki donanımı elde edebileceği bir eğitim sürecinden geçerek yetiştirilmelidir. Ancak bugün üniversitelerin koridorları ile kpss kurslarının merdivenleri arasında sıkıştırılmış bir öğretmen adayı profili ile tarifi yapılan öğretmenin yetiştirilmesi zor gözükmemektedir.

Netice itibariyle yapılması gereken şudur: Ana sınıfına başlayarak örgün eğitime ayak basan çocuklarımızın, bu süreçle birlikte bireysel farklılıklarını tespit etmeye başlayan bir ölçme ve değerlendirme kriterlerinin belirlendiği ve işlediği bir sistemin inşa edilmesi, buna paralel olarak elde edilecek verilerle eğitim sunabilecek mahiyette öğretmenlerin yetiştirilmesi.

Eşrefi Mahlukat Olan İnsan Nasıl Yetiştirmelidir

Eğitim, bir yönü ile geleceği merkeze alan, hayal gücünü kullanarak tasarlayan ve üreten insanların yetiştirilmesine dönük olarak işleyen süreçler bütünüdür. İnsanı, “Eşrefi Mahlukat” yapan özellik, kendisine öğretilen bilgiyle yetinmeden varlığını Yüce Yaradan’ın emrettiği şekilde tekâmül ettirip, kendisine verilenlerle yeni bilgiler üretmesidir. Zira insan anlama ve anlamlandırma kabiliyetiyle yaratılmıştır. Hem kendini hem de kendi dışındaki varlıkları ve hadiseleri anlamak ve anlamlandırmak arzusundadır.

İnsan aklın ve düşünce kapasitesinin ölçüleri dahilinde, kendisi ve diğer varlıklar arasındaki ilişkiyi çözümler ve anlamlı bir zemine yerleştirmeye çalışır. Bu noktada, insanın tasavvuru devreye girer. İnsan tasavvuru, bir kısmı doğuş-

tan gelen, bir kısmı da beşikten mezara kadar geçen süreçte elde edilen bilgilerle şekillenir. İnsan, tasavvurunun temelini oluşturan bu ham bilgileri işleyip anlamlandırmakla Rabbine verdiği sözün gereklerini yerine getirebilecek özne konumuna gelebilir. Bu nedenle hazır üretilmiş bilgiyi yetişen nesillere aktaran ve onları sadece bilgi transfer edilen bir "flaş bellek nesil" konumuna indirgeyerek nesleleştiren eğitim sisteminden vazgeçilerek, bireyin kendi farkına varmasını sağlayan, potansiyelini ortaya çıkaran ve özne olarak var olmasının gerekli yeteneklerini ona kazandıracak bir eğitim felsefesiyle eğitim anlayışımızın temelleri atılmalıdır.

İnsanın yaratılıştan getirdiği kabiliyetleri/doğası ve doğal şartların kendisine uygun mahiyette sunduğu imkanlar öğrenme faaliyetleri ile bir potada eritilerek ahenkli bir şekilde bütünleştirilmelidir.

Bu sürecin ilk başladığı yer ailedir. Ailenin ilk görevi hayatta güçlü bir şekilde tutulmasını gereken çocuğa ihtiyacı olan güven duygusunu vermektir. Ailenin sağlam temeller üzerine bina edildiği bir ortamda gelişimini sağlayan nesiller hem bireysel gelişimlerini hem geleceklere dair güvenli bir inanç duygusu içinde olurlar. Dışa açık, kendini ifade edebilen, takım çalışmasına yatkın bir zihin yapısının temelini ailede alan çocuk, bu sağlam temel üzerine gelişimine okulda devam eder. Öğrenme sürecinin ana yapısı bu sistemle belirlendiğinde öğretmen ve öğrenciye düşen sorumluluklar her iki tarafın özne konumunda olarak etkileşim ve iletişim içinde olmasını beraberinde getirecektir. Bu noktada hem

fiziksel hem yapısal olarak değişen özgün bir okul modeli ortaya çıkmış olacaktır. Böylece okullarımız hem bireylerin kendilerini özgürce gerçekleştirdikleri, ifade ettikleri, geliştirdikleri, anlamlandırdıkları hem de ortak akılı oluşturarak birliktelik içinde aynı hedefe doğru yol alabilecekleri zeminleri öğrencilere sunan yapılar olacaktır.

Okul ve İnsan Modeli

Her şeyi yerli yerine koyma anlamına gelen “adaletin” ilk önce tesis edileceği kurumların başında “okullar” gelmelidir. Yetişen nesillerin kendilerini ve dünyayı anlamlandırırken zemin olarak kullandıkları okulları tercih ederken, onlara sunulan fırsatlar ve imkanlar adalet çerçevesinde olmalıdır. Adaletin gözardı edilerek işletilen sistemler, okulları adeta birer insan öğüten değirmene çevirecektir. Okulların ilkönce kendilerine ana sınıflarından itibaren gelen çocukları, insan olarak nasıl tanımladıklarını netleştirmesi lazımdır. Çocuk eğitim yolu ile “değiştirilmesi” veya “dönüştürülmesi” ya da fitratı korunarak “geliştirilmesi” gereken bir insan mıdır? Aslında sorunda tam burada başlamaktadır. Yıllardır eğitim felsefesi noktasında, Batı’yı esas alan milli eğitim sistemimizin tıkanıdığı nokta burası olmuştur.

Milli eğitim sistemimiz maalesef ki yıllarca, Aristo felsefesine dayanan “ağaç yaşken eğilir” anlayışı ile nesillerimizi, arkasında evrim teorisi olan bakışla “değiştirmeye” ya da Batı Hristiyan dünyasının insanın ilk günahla doğduğu kabul ederek “dönüştürmeye” dayanan eğitim anlayışı ile hayata hazırlamaya çalıştı. Halbuki Türk tarihi eğitim sistemi biraz incelense “ağaç yaşken doğrulur” anlayışı tespit edilecek, insanın fitraten zaten doğuştan temiz olduğu, yapılması gerekenin bu temiz fitratin muhafaza edilmesi ve yetişen nesillerin kendisini keşfedip “geliştirmesine” zemin hazırlamak olduğu anlaşılacaktı.

Bugün orta öğretime giriş ve yükseköğretime geçiş sınavında yaşanan sıkıntıların hepsinin arka planında, insanı nasıl tanımladığımız ve bu kapsamda verilen eğitim anlayışı yatmaktadır. Eğer bir eğitim sistemi çocuğun kendi kabiliyet ve istidatlarını ana sınıfından itibaren keşfetmeye fırsat tanıyan bir anlayışla dizayn edilemez ise bunun sıkıntısı tabiki kendini orta öğretime ve yüksek öğretime geçiş sınavında acı acı gösterecektir ki, günümüzde yaşanan da budur.

Yapılması gereken açık ve nettir: İnsanı nasıl tanımladığımızın netleştirilmesi ve ona uygun bir eğitim felsefesinin hayata geçirilmesidir. Eğer bir eğitim sistemi çocuğun istidat ve kabiliyetinin neler olduğunu anlamaya ve çocuğun bu verilerle kendini keşfetmesine zemin hazırlamaya yoğunlaşırsa, zaten orta öğretime geçiş sınavında okul türleri ve daha sonrasında yükseköğretime geçiş sınavında meslek seçiminde belirli fakülteler önünde yığılma olmayacaktır. Demek ki

asıl sorun insanın nasıl tanımladığında yatmaktadır. Değişime tabi tutulması gereken düşünen bir “hayvan” mı, günahkar doğduğundan değerlerle yüklenerek dönüştürülmesi gereken bir “günahkar” mı, yoksa zaten temiz yaratılmış sadece fitratını koruması ve keşfetmesi için zemin hazırlanması gereken bir “eşrefi mahlukat” mı?

Her insanın kendine has bir şahsiyeti vardır. Bu kapsamda okullar tek tip insan üreten bir fabrika değildir. Her bir ferdin adeta kendine has bir müfredatı vardır. Okulların genel müfredatı hazırlarken çocukların bu özel müfredatları da hesaba katmalıdır. Eğer bu nokta dikkate alınmaz ise, her yıl yeni bir sınav sistemine geçmenin ve nitelikten yoksun üniversite mezunlarının sayısını artmasının önüne maalesef ki geçilemeyecektir. Mesele insana kıymet verme ve ona göre bir sistem inşa etmekten geçmektedir. Bu anlayışı harekete geçirmekte adaletin bir gereğidir. Yoksa maalesef ki yetişen nesillerimiz sebebi olmadıkları olumsuzlukların maddi ve manevi tehditleri ile mücadele etmeye devam edecektir.

Emperyalizm İle M¼cadele ve Okullarımız

D¼nya k¼reselleŒme s¼recinin çok farklı bir boyutuna girmiş bulunmaktadır. Bug¼ne kadar s¼regelen statik yapıları ve kurumları derinden etkileyen, milletlerin birbirleri ile olan ilişkilerini çok farklı dinamik zeminlere taşıyan bu s¼rete, T¼rkiye'nin sağlıklı adımlar atabilmesi için, Œu anki konumunun neresi olduğunu tespit etmesi ve devamında kendisini istikbale taşıyacak olan realist stratejileri belirleyerek hayata geçirmesi lazımdır. İlk tespit olarak en elzem olan temel ihtiyacın, deėiŒime ve geliŒime açık, geniŒ bir tasavvur kabiliyetine sahip gençlik yetiŒtirilmesi olduğu s¼ylenebilir. Tabiki gençliğin yetiŒtirilmesi deyince eğitim, eğitim deyincede ilk akla gelen kurumlardan biri de okul olmaktadır.

Toplum, doğası gereği sürekli kendini yenileyen ve değişime tabi tutan bir yapıya sahiptir. Toplumun değişimini sağlayan en önemli dinamiklerin başında okullar gelmektedir. Nesillerin hem insanlık tarihinin evrensel tecrübeleri hem de içinde doğduğu milletin kültürel mirası ile buluşması en yoğun olarak okulda meydana gelir. Değişim sürecinin sağlıklı işleyişi bakımından okullarımızın "fabrikasyon tipi nesil" yetiştirme anlayışından süratle sıyrılarak "inovasyon tipi nesil" yetiştirme anlayışına geçmesi lazımdır. Tabir yerinde olursa okullarımızın, merkeze hep statik esasları alarak çocukları "sınava hazırlayan okul" modeli yerine, merkeze dinamik esasları yerleştirerek "hayata hazırlayan okul" modeline göre yapılandırılması lazımdır. Diğer bir ifade ile okulun varoluş gerekçesinin merkezinde, yetişen nesilleri hayata hazırlamak olmalı, sınav faktörü ise bu hedefe giden yolda kullanılabilecek araçlardan sadece bir tanesi olmalıdır. Yani araç amaç haline dönüştürülmemelidir. Eğer bu hataya düşülürse toplumun değişime, yeniliğe ve girişime açık bir gençlik yerine; varolanla yetinen, kendini yenilemeyen ve gittikçe içine kapanan bir gençlik ile muhatap olacağı açıktır.

Gençliğin, istikbalden emin olması için geleceği kurgulaması gerektiği bir dünyada, günü idare etme adına basma kalıp bilgileri "ezber yaptıran" değil; onların aklını, vicdanını ve fitratını esaret altına almaya çalışan, maddeci tahakküme dayanan düşünce kalıplarına dair "ezber bozduran" bir bakış açısını, okulların eğitim sistemine hâkim kılmak, ancak eğitimin ekonomik, sosyal, kültürel, dini ve fiziki boyutuyla bir bütün olarak ele alınması ile mümkündür. Biz gençlerimize

eğer gelecekte vatani, milletti, devleti teslim edeceksek, onları hayatın tüm yönlerini kapsayan bir bütünlük içinde yetiştirmek mecburiyetindeyiz ve okullarımızı ona göre dizayn etmek zorundayız. İşte o zaman okullarımız “karakter sahibi nesil” yetiştiren kurumlar haline gelecektir.

Türkiye'nin eğitim sistemi okullarda bozulmuştur; düzelecekse de okullarda düzelecektir. Talim Terbiye'de istediğiniz programı hazırlayın, istediğiniz stratejiyi belirleyen, Milli Eğitim Bakanlığından istediğiniz talimatı verin, iş dönüp dolaşıp okullarda bitecektir. Okul, öğretmeni ile, öğrencisi ile, memuru ile, yardımcı hizmetçisi ile, yöneticisi ile bir bütündür. Aslında değişimin topluma hemen yansıdığı aynı zamanda da toplumdaki tüm değişimlerin anında kendisine aksettiği mekânlardır okullarımız. Bu akışın okullardaki en büyük yönlendirici aktörleri öğretmenler ve yöneticilerdir.

Okullar, öğretmenlerin öğrencileri yetiştirdiği mekânları olmanın yanında, kendi mesleki gelişimlerini de sağladıkları mekânlar olma özelliğini de kazanmalıdır. Ben öğretmen oldum iş bitti zihniyeti yanlıştır. En başta öğretmenler mesleki yönden değişime, gelişime ve yeniliğe açık olmalıdır. Aca-ba mesleğe atanan öğretmenlerden kaç tanesi, mesleki gelişimini sağlayacak ve alanında yeniliklerden bilgi veren bir seminere katılmıştır. Ben söyleyeyim inanın yekün tutmayacak sayıda çok azı katılmıştır. Bunların hepsi tabi ki imkân meselesi, ancak bu çalışmaların hepsi okul dışına gerek kalmadan okulun içinde yapılabilecek çalışmalardır. Yani okullar öğretmenlerin kendi mesleki gelişimini sağlayabile-

cekleri bir zemine ve imkâna kavuşturulmalıdır. Okul yapısı içinde öğretmenin kendisini yenilemesine imkân vermeyen bir eğitim sisteminin, tasavvur sahibi öğrenci yetiştirme mümkün değildir.

Okul müdürleri kendilerini “maslahat güden idareci” konumdan sıyrıp “değişimi tetikleyen yönetici” konumu taşımaktadır. Diğer bir ifade ile müdürler için okul liderlik yaptıkları medeniyet taşıyıcısı kurumlar olmalıdır. Böyle bir tasavvura sahip okul yöneticisi hem öğretmenlerin okulda mesleki yönden kendilerini rahat hissedebilecek bir ortamı elde etmelerini sağlamış olacak; hem de öğrencilerin daha özgüvenle kendilerini geliştirecek okul ortamı elde etmiş olmalarına vesile olacaktır.

Öğrenmenin tetikleyici unsuru meraktır. Okul, öğrencinin kendine ve hayata dair merak içinde olduğu ve bu merakına neden, niçin ve nasıl soruları ile cevaplar aramaya çalıştığı mekânlar olmalıdır. Okul, öğretmenlerin kendi mesleki gelişimlerini ve değişimlerini içinde yaşayarak sağladıkları, yetişen nesillere rehberlik yaptıkları mekânlar olmalıdır. Okul, yöneticilerin kendilerini birer lider olarak gördüğü ve bir memleketin istikbalinin kurtarılacağı ana mekânlardan biri olmalıdır.

Hasılı kelimelerimiz, her tefekkürün mayalandığı ve gençlerin bu mayayla yoğrulduğu tekne olmalıdır. İşte o zaman dünyayı adaletsizlik temeli üzerine sömürmeye çalışan zihniyetlere karşı, daha etkili mücadele veren bir nesli okullarımız inşa etmeye başlamış olacaktır.

Okullar Düzelden Nesiller Düzelmaz

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Afrin'de başlattığı harekâtla terörü sınırlarımız dışında kurutmaya çalışırken, içeride Arena Spor salonunda bölücüler toplanıyor ve Afrin'deki sözde direnişe selam gönderiyor. Amerika gâvurluğunu yaparak yanibaşımızda bölücüleri silahlandırırken, mazlum diyerek her türlü sıkıntıyı göze alıp yardım yapmaya çalıştığımız Filistin'in, en güçlü yapılarından Filistin Kurtuluş Örgütünün temsilcisi, HDP kongresinde Türkiye'yi Afrin'e girdiğinden dolayı işgalci İsrail'e benzetiyor. İran'ın durumu zaten malum. Tüm bu tablo ortasında Türk Devleti, şanlı tarihimizde olduğu gibi milleti ile yekvücut olmuş mücadele veriyor. Verilen bu mücadelenin çok uzun süreceği muhakkaktır. Gençliğimizi bu mücadelenin idraki ile yetiştirmemiz

gerekmektedir. Milli eğitim sistemimizi sağlıklı bir işleyişe oturtmamız gerekmektedir.

Eğitimin sorunlarının en büyük kaynağının okul yapısından kaynaklandığı açıktır. Nesillerimizi okullarda kaybettik tekrar okullarda bulmamız gerektiği peşinen kabul edilmelidir. Hafta başı bir okulda öğretmen ile öğrenciler arasında geçen ve sosyal medyaya akseden nahoş diyaloga bakınca bu tespitin ne kadar haklı olduğu görülecektir. Bu kapsamda nasıl bir okul istediğimizi madde madde sıralayalım.

Okullar, öğrencilerde öğrenmeye karşı merak uyandıran bir süreç takip etmelidir. Bunun yolu da okul ile hayatı iç içe geçirmektir. Okulu sadece akademik başarının elde edileceği mekânlar haline getirmek, bu sürecin önüne çekilebilecek en büyük settir.

Okullar, fırsat eşitliğinin tesis edildiği mekânlar haline getirilmelidir. Fırsat eşitliğinin ise herkese standart şartlarda eğitim imkânı sunmak değil, fertlere yetenekleri doğrultusunda başarı elde etme imkânını sunmak olduğu gözden uzak tutulmamalıdır.

Toplumda meydana gelen sosyal ve teknolojik gelişmelerin, eğitim sürecini direk etkilediği hesap edilerek, kendini sürekli yenileyen bir okul anlayışını hayata geçirmek lazımdır.

Öğrencinin okulu sahiplenmesinin yolunu, okulun etrafının yüksek duvar ve tellerle çevrilmesinde aramak yerine,

öğrencide okula karşı aidiyet duygusunu geliştirecek uygulamalarda aramanın daha doğru olduğu akıldan çıkarılmamalıdır.

Okul, öğrenciyi istendik davranışların kazandırılmaya çalışıldığı bir nesne olarak görmek yerine, kendini keşfetme yolunda özgüven duygusu geliştirilmeye ve rehberlik yapılmaya çalışılan bir özne olarak algılanmalıdır.

Okullar, öğretmenlerin öğrencilere sadece kuru kuruya bilgi aktardığı mekânlar olmaktan ziyade, kendi tecrübe ve bilgilerini birbirlerine aktararak mesleki gelişimlerini de diri tutabilecekleri mekânlar olmalıdır.

Türkiye’de son yıllarda bütçede eğitime ayrılan payın en fazla kalem olmasına rağmen, eğitim sisteminden istenilen verimin alınamamasının sebebinin, okulların hayatı bir bütün olarak kavrayamaması olduğu kabul edilmelidir.

Bugün okullarımızın asıl sorunun fiziki altyapı eksikliği olmaktan ziyade, öğrencilerin kendilerine güven duyacakları ve bu noktada kendilerini geliştirebilecekleri bir okul ikliminin olmayışı olduğu kabul edilmelidir.

Okulların en önemli kültür üretim merkezlerinden biri olduğu göz önünde bulundurularak milli bir eğitim sistemi oluşturulmalıdır.

Okulların ekonomik kültür üretim aşamasındaki rolü gözardı edilmeden, yetişen nesillere üretim ve tüketim alışkanlıkları kazandırma işlevi üzerinde önemle durulmalıdır.

Çılgınca ve hızla yayılan üretmeden tüketim kültürü alışkanlığının önüne ilk önce okullarda geçilmeye çalışmalıdır.

Okullar, ne sadece insanın biyolojik ve bilişsel gelişimini ne de bireysel farklılıkları göz ardı eden ideolojik müfredat anlayışına dayandırılmadan, Türk toplumunun sosyo kültürel genetiğine göre oluşturulmuş bir pedagojik müfredat ile öğrencilerin karşısına çıkmalıdır.

Öğrenciyi sosyal çevresi ile bir bütün olarak ele alan ve hayatı da bu çerçevede anlamlı hale getirmeyi amaç edinen bir okul anlayışı eğitim sistemine hakim kılınmalıdır.

Okullar ülkemizdeki aile yapısından bağımsız olarak ele alınmamalıdır. Okullarda işleyen eğitim sistemi Türk aile yapısına entegre halde çalıştırmalıdır.

Okullara yönetici atanırken subjektif kriterleri esas alarak tanıdık insanların yönetici atandığı bir sistemde kronikleşmiş tanıdık sorunları çözmek mümkün değildir. Eğitimin ağır sorunlarını çözmek için ufku açık kendini yenilemeye müsait, risk alabilen lider yöneticilerin seçildiği objektif bir yönetici atama sistemi esas alınmalıdır.

Okullarda, ideolojik bakış açılarının dar kalıplarına sıkıştırılmış “görev insanı vatandaş” yetiştirme zihniyetinden uzak, insani değerler çerçevesinde kendini geliştirme kabiliyetini kazanmış “erdemli vatandaş” yetiştirme zihniyetini merkeze alan bir eğitim anlayışı esas alınmalıdır.

Medeniyet Tasavvuru ve Eğitim Reformu

Bugün yaşadığımız iç sancılarımız, ülkemizi ve insanımızı manevi olarak yorsa da, Türkiye'yi dışarıdan gözlemlediğimizde sömürü düzeninin devam etmesini isteyen milletleri kaygılandırırken, mazlum milletlerin umudu haline gelen bir algıya/vizyona sahip olduğu gözükmektedir. Bu pozisyonun arka planında yurt edindiğimiz bölgenin stratejik konumu önemli yer tutmaktadır. Medeniyetlerin kesiştiği kavşakta bulunması, Osmanlı Devleti ve medeniyetinin varisi olması, genç ve dinamik bir nüfusu bünyesinde barındırması, Türkiye'ye 21 yüzyılda uluslararası arenada bir imkân/alan açmaktadır. Türkiye'nin, önündeki bu imkânın avantaja çevrilmesi, Anadolu coğrafyasındaki siyasal toplum ve sivil toplumun omuzlarına yüklenmiş ağır bir sorumluluktur. Bu

sorumluluğu yerine getirebilmenin başlangıç noktası, yetişen nesillerimize yaşadığı çağa, özgün diliyle kendi çağrısını iletebileceği imkânı ve beceriyi kazandırabilecek bir “Milli Eğitim sistemi” ve “Milli Eğitim müfredatı” hazırlamaktan geçmektedir.

Aslına bakıldığında eğitimde yenileşme çabalarının serüveni, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine kadar uzanır. Osmanlı'nın son dönemlerinden itibaren başlayan eğitimde yenileşme çabaları, yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti döneminde de devam etmiştir. Bu dönemde Batı'nın üretim tarzını almayı hedefleyen bir çağdaşlaşma projesi olan “modernleşme” yerine, bir toplumun kültüründe/kimliğinde değişimi esas alan “Batılılaşma” tercih edilmiştir. Batılılaşmayı hedef olarak belirleyen resmi ideolojiyi temsil eden “merkezi irade” maalesef ki milletimizin ruh köklerine inemeyen, adete onun kültürünü/kimliğini göz ardı eden bir paradigma ile Milli eğitim müfredatını hazırlamıştır. Zaman içinde toplumsal dinamiklerin etkisiyle bu işleyiş değişiklik sürecine girmiştir. Bugün okul sayısının artmasına paralel olarak derslik sayısının artması; sınıfların akıllı tahtayla birlikte öğrencilerin daha fazla öğretmenle buluşması; bütçede en fazla payın eğitime ayrılması, takdire şayan fevkalade gelişmeler olmasına rağmen; kısmen restore edilse de “küresel iradeyle” beslenen “merkezi iradenin” darbe dönemleriyle pekiştirilen ders müfredatlarının izleri, halen hayatımızda, sınıflarımızda ve eğitim sistemimizde kendini hissettirmektedir.

Bir derse has olarak çizilen çerçeve hedefleri içeren plana “müfredat” denir. Bir ülkede verilen eğitimin geneli açısından çizilen çerçeve hedefleri içeren plana ise “Milli Eğitim müfredatı” denir. Milli Eğitim müfredatı sağlam bir zemin üzerinde inşa edilmelidir. Yani “kanuni olan”, “genel temsil gücü” ve “kabul edilebilirliği bulunan” anlamına gelen “meşru” bir zemin üzerinde yükselmelidir. Çünkü bir milletin geleceği olan nesillerin, eğitimi açısından bir “istikamet taşı” belirliyorsanız, “müfredatının meşruiyetini” hangi irade de aradığınız önemlidir. Bu noktada dikkate alınması gereken muhatap “toplumsal irade” olmalıdır. İşte o zaman “meşruiyet ekseninde reforme edilmiş bir müfredat” oluşumuna kapı aralanmış olacaktır. Günü kurtarmaya yönelik stratejik perspektiften uzak hamleleri içeren değişim girişimlerinden ziyade, kadim medeniyet tasavvurumuz çerçevesindeki tarihi tecrübelerimizi ve irfani birikimimizi müfredatımızın ana düşüncesine yerleştirerek, toplumun tüm kesimlerini kapsayan, onların taleplerini dikkate alan bir “müfredat reformu” yapılmalıdır. Yani artık “ideolojik müfredattan” izlerinde arınıp, tamamen “pedagojik müfredata” geçilmelidir.

Pedagojik müfredat ne anlama gelmektedir? Pedagojik müfredatın özünde eğiten ile eğitilen arasındaki her türlü baskı ve hiyerarşik ilişkiyi ortadan kaldırmak, eğitimde fertleri özne konumunda kabul etmek, toplum dikkate alınarak, onun taleplerini karşılayan içeriği sahip olmak; bu kapsamda milletimizi tarih ve kültürü ile barışık, aynı zamanda muasır medeniyetle diyalog içinde olan, evrensel düzeyde

kültür ve eğitim merkezlerine sahip, yenilikçi eğitim sistemlerini içselleştirmiş, ortak akıl ile üretilmiş bir yapıda olma özelliği vardır.

Netice itibariyle bugün artık medeniyetlerin buluştuğu bir coğrafyada bin yılı yakındır hüküm süren ve Osmanlı Devletinin medeniyet mirasına sahip bir milletin, bu tarihi arka planıyla örtüşen “gelecek tasavvurunu” inşa etmek ile mükellef Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bu hedefi gelecek nesillere aşılama ve taşıma adına Milli Eğitim sistemi ve Milli Eğitim müfredatında bir “eğitim reformuna” gitmelidir. Bu çerçevede umudumuz o ki yeni bir yapılandırma içine giren Milli Eğitim Bakanlığı bürokrasisinin dikkatle üzerinde duracağı konulardan biri de “eğitim reformu” olacaktır.

Medeniyet Tasavvuru ve Öğretmenlik Mesleği

Eğitim sistemimiz nasıl bir öğretmene ihtiyaç duyuyor? Öğretmen modelimiz nedir? Öğretmen öğrencilerin istenilen bilgileri buldukları bir “arama motoru” mu, yoksa onları geleceğe hazırlayacak bir “hayat kılavuzu” mudur? Tüm bu sorulara cevap bulursak eğitim sürecinde öğretmenin, sadece önüne konulmuş ders müfredatını yetiştirmeye çalışan “nesne” konumundaki bir eğitim materyali mi, yoksa öğretmenin öğrencilerin farklılıklarını keşfederek, problemi görme ve çözme kapasitesini geliştirmeye çalışan “özne” konumunda bir şahsiyet mi olduğu sorularına da cevap bulmuş olacağız. Aslında tüm bu sorular cevaplandığında öğretmen bilen, terbiye eden, yol gösteren, öğreten, irşad eden bir şahsiyettir hakikati karşımıza çıkacaktır. Peki o zaman Nurettin

TOPÇU'nun da ifadesiyle “ruh inşacı” konumunda olan öğretmende bulunması gereken vasıflar nelerdir? Okullarımız medeniyet taşıyıcısı kurumlarsa, öğretmende bu yapının içinde öğrencilerin “istikamet taşı” konumundaki asli unsurdur. Eğitim ve öğretimin asli unsuru öğretmende bulunması gereken vasıfların en başında “yeterlilik”, “güven duygusu” ve “etkileycilik” gelmektedir.

Bir öğretmen için “yeterlilik” ön koşuldur. Ben yeterliyim diyebilmek, yeniliğe ve değişime her an açık olmayı gerektirir. Fedakârca kutsal bir görevi yerine getirmeye çalışan cefakâr öğretmenlerimizin, “yeterlilik” derecelerinin geliştirilmesi için atılması gereken çok önemli adımlar vardır. Bu adımların neler olduğunu eksiklikleri ifade ederek ortaya koyabiliriz. Öğretmen yetiştirme sürecinin sağlıksız işleyişi; tecrübe paylaşımındaki yetersizlik; hizmet içi eğitim seminerlerine gereken önemin verilmeyişi; teknolojiyi kullanabilmedeki kapasite eksikliği; eğitim sürecindeki gaye ve inanç birliğinden yoksun oluş; öğretmenlerimizin yeterliliğinde negatif bir durum oluşturmaktadır. Yapılması gereken açık ve nettir, o da bu olumsuzlukları ortadan kaldıracak adımlar atmaktır.

Toplum içinde bireyler hem toplumsal statüleri hem de bilgi ve donanımları ile kendilerine “güven” duyarlar. Medeniyet değerlerimiz içerisinde öğretmenin saygın bir yerinin bulunmasına rağmen, günümüzde modern okul zihniyetinin arka planı, öğretmenlerin sosyal statülerini zedelemiş, toplum nezdindeki saygınlığı giderek azaltmıştır. Bu duru-

mun başlıca sebepleri arasında, yeterlilik sorunu ve öğretmenlerin ekonomik kaygılar neticesinde ikinci hatta üçüncü bir iş yapmak zorunda kalması ve toplumda bu nedenle öğretmenlik mesleğinin bir tutku ve özveri işi değil, para kazanma işi gibi algılanmasına sebebiyet vermiştir. Bu negatif algı öğretmenlerin iç dünyasında ezilmişlik psikolojisine kapılmasına yol açarak güvensizlik duygusunun gelişimine sebebiyet vermiştir. Öğretmenlerin bu sarmaldan kurtarılması gerekmektedir. Bu olumsuzluğun giderilebilmesi, öğretmenlerin ekonomik kayıplarının karşılanması ve böylece motivasyonlarının üst düzeye çıkarılarak, kendilerine olan güven duygularının geliştirilmesine bağlıdır. Ayrıca atıl kalarak akamete uğrayan her değişim hamlesinin öğretmene de fatura edilmesi, öğretmenin mesleki yeterliliğine olan güven duygusunu zedelemektedir.

Eğitim sürecindeki bir öğretmenin en büyük niteliklerinden biri de "etkileyici" olmasıdır. Aslında etkilemek eyleminin özünde liderlik vardır. Öğretmenlerimiz kendini ne derece de lider hissediyor: "Ben öğrencimi değiştirebilirim, ben okulumu değiştirebilirim, ben çevremi değiştirebilirim" diye. Bu kapsamda "öğretmen liderliği" kavramı üzerinde önemle durulmalıdır. Sürekli öğrenen, kendini geliştiren, yenileyen, işbirliğine ve paylaşıma açık "öğretmen liderler" öğrenciyi etkiler, topluma katılır, meslektaşını motive eder, risk ve sorumluluk alır. Öğretmen liderlerin yetişeceği eğitim iklimini oluşturmakta, ilk önce en büyük sorumluluk öğretmenlerin kendine, daha sonrada okul müdürlerine ve üniversitelere düşmektedir.

Netice itibariyle öğretmeni öğrenciye rol modeli olacak karakter konumunda algılayan bir eğitim sitemine ihtiyacımızın olduğu açıktır. Şu anda bu tip bir öğretmen yetiştirme stratejimizin yetersiz kaldığını üzümlere müşahede ediyoruz. Ancak medeniyet değerlerimizi geleceğe taşımak iddiamız varsa ki ülke olarak var diyoruz, o zaman öğretmene gereken değerin verildiği bir eğitim reformunu hayata geçirmek zorundayız.

Eğitim Milliği İhmal Edilemez

Eğitimın 6nemli karakteri milliliğidir. Milletler var olma m6cadelelerini, nesillerini milli bir eğitim ile yetiştirerek diri tutarlar. Bunun idrakinde olan emperyalist g6c6ler, bu yolu tıkamak i6in her t6rl6 oyuna başvururlar. 6lkemiz a6ısından da emperyalist g6c6ler, azınlık okulları ve eğitim sistemimiz konusunda 6ok sinsi planlarla hareket etmişler ve belirli 6l66lerde de hedeflerine ulaşmışlardır. Maalesef ki bug6n halen ge6mişimizle kucaklaşarak gelecekle b6t6nleşebilen bir eğitim tasavvurunu hayata ge6irmekle meşgul6z. Tabi ki eğitimın evrensel pedagojik boyutu ihmal edilmemelidir, ancak işlediğimiz ham maddenin milli olduğu g6zden irak tutulmamalıdır.

Bug6n kan ve g6z yaşına boğulmuş olan b6lgemiz insanları tarafından sığınılacak bir devlet olarak algılanıyorsa, bu algının sanal olarak tasarlanan bir algı operasyonu

sonucu değil, tarihi bir gerçekliğinin neticesinde olduğunu ve gerçekliğe uygun bir milli eğitim ile nesillerimizi yetiştirerek, bölgemizde ve dünya genelinde söz sahibi bir millet olabileceğimizi idrak etmeliyiz.

Devlet olarak sosyal, kültürel ve ekonomik yönden kalkınmamızın yolu “milli bir eğitimden” geçmektedir.

Sosyal bütünleşmemizin, toplumdaki sosyal sınıf farklılıklarının oluşturduğu sıkıntıları aşarak, birliğimizin ve beraberliğimizin temini “milli bir eğitimden” geçmektedir.

Yetişen nesillerimize vatan ve millet sevgisinin üst seviyede verilmesinin yolu “milli bir eğitimden” geçmektedir.

Yetişen nesillerimizin zihninde, yönlendirilen değil yönlendiren, kimin ne dediğine bakan değil ne dediğine bakılan, sonuçlara maruz kalarak mahkum olan değil gelişmelere hakim olarak sonuç tayin eden, gölge varlık değil asli varlık olan, gelişmekte olan millet yaftasını kabullenen değil üç kıtaya hükmetmiş olan bir millet algısı oluşturmak isteniyorsa bunun yolu “milli bir eğitimden” geçmektedir.

Türkiye Devleti olarak zor bir süreçten geçtiğimiz şu günlerde inancım o ki, bu necip millet dışarıdaki ve onların içerideki maşası olan eli silahlı hain unsurlarını, kısa vadede ortaya koyacağı askeri tedbirlerle bertaraf edecektir. Ancak sözde aydını ve akademisyeniyle, yazarı ve çizeriyle, artisti ve sözde sanatçısıyla topyekûn hücumu geçen hain güruhunu uzun vadede bertaraf etmenin yolu “milli bir eğitimden” geçmektedir.

Tüm bu soyut olarak sıralananların tespitlerin, somut olarak hayata geçirilmesinin stratejilerini geliştirmek sadece Milli Eğitim Bakanlığının üzerine yıkılmadan, devletin tüm ilgili birimlerini içine alacak şekilde planlanan “milli eğitim akademisi” tarzında bir merkez tarafından geliştirilmeli siyasi irade tarafından da uygulamaya koyulmalıdır.

Kısacası netice itibariyle milli birliğimizi ve beraberliğimizi muhafaza ederek, milletimizin devletiyle birlikte “Büyük Türkiye Hayalini” gerçekleştirebilmesi ve güven içinde yarınlara bakabilmesi adına, Nurettin Topçu’nun Maarif Davamız diyerek tarif ettiği “milli bir eğitim” anlayışını hayata geçirmekten başka çaremiz yoktur.

Milli Kùltürümüzle Var Olmak

İnsanlık tarihi genel olarak incelendiğinde İhtiyaç ve hükmetme kavramları ön plana çıkmaktadır. İhtiyaç ile hükmetme birbirine bağımlı bir dönüşüm içinde hareket etmektedir. Sosyal bir varlık olarak yaratılan insan, yaşamak için üretmeye üretince de karşılıklı olarak alışverişte bulunarak ihtiyaçlarını karşılamaya yönelmiştir. Karşılıklı olarak iletişim içinde hareket etmenin hızı artınca, zaman ve mekan daralması anlamına gelen küreselleşme kavramı ortaya çıkmıştır. Teknolojiyi en fazla kullanarak en çok üretimi yapan insanlar gücü elde ederek diğer insanlara hükmetmeye kalkışmış böylece küreselleştirme kavramı meydana gelmiştir.

Stratejik ve politik açıdan çok önemli bir konumda bulunan Türkiye, bu aşamada dünyayı egemenliği altına alarak sömürmek isteyen güçlerin önünde önemli bir engel olarak durmaktadır. Küresel güçler önündeki bu engelin etkisiz

hale getirilmesi için küreselleşmenin kendilerine verdiği imkanlardan faydalanarak her geçen gün yeni stratejik ve politik oyunları kurgulamaktadırlar. Bu noktada insanın aklına şöyle bir soru gelmektedir: “Küreselleşmenin hangi özellikleri egemen güçlere bu kadar güç vermektedir.”

Küreselleşmenin dünya hayatına yaptığı ekonomik etkileri dikkate alındığında, çok uluslu şirketlerin üretim ve tüketim anlayışlarının dünyaya hakim kılınmaya çalışılması ön plana çıkmaktadır. Küreselleşmeye farklı bir açıdan bakıp siyasal bağlamda yaptığı etkiler dikkate alındığında ise dünya düzeninin değiştirilmesi ya da başka bir ifade ile klasik ulus devlet anlayışının yok edilmeye çalışılması akla gelmektedir. Fakat küreselleşmenin en önemli boyutunu ise kültürel boyutu oluşturmaktadır. Bu boyutun da iki açılımı vardır: Birincisi, kültürler arası çatışma; ikincisi dünyanın genelde “Avrupa” özelde ise “Amerika” kültürünün hegemonyası altına girmesidir.

Şu bir realitedir ki, “kültürel etkileşim de” baskın olan toplumlar, diğer toplumları haliyle etkilemek yoluyla bir dönüştürmeye tabii tutmakta, böylece “kültürel eritim” ortaya çıkmaktadır. Neticede toplumların “kültürel etkileşimi” ile başlayan diyalogları belirli bir süreçten sonra “kültürel eritime” dönüşmektedir.

Yaklaşık iki yüz yıldır Batı ile girdiğimiz kültürel etkileşimde maalesef ki kültürel eritime tabi tutulan bir konumda kalmaya mahkûm olmuşuz. Ancak şükürler olsun ki bütün

bu olumsuzlukları rağmen, kültürümüzün sağlamlığı sayesinde milletimiz bugüne kadar kendi değerleriyle ayakta kalmayı başarmıştır. Ancak tehlike çanları çalmaya halen devam etmektedir.

Tüm bu ifade edilenlerden sonra küreselleşmenin alıp başını gittiği, "dünya vatandaşlığı" kavramının geliştiği bir ortamda "evrensel kültür" denen bir olgu var denilebilir. Doğrudur birde evrensel kültür modası başladı. Ne hikmettir ki, bu evrensel kültürün içinde bizim değerlerimizden hiçbir şey yok. Bu evrensel kültürü önceleyenler tarafından ciddi bir şekilde düşünülmesi gereken bir durumdur. Ancak milli değerlerine bağlı olanların yapması gereken milli kültüre sahip çıkmaktır. Yoksa mazaallah küreselleştirmeci güçlerin istediği gibi belli bir süre sonra bizler biz olmaktan çıkıp, başkalaşma tehlikesiyle karşı karşıya kalacağız, Allah korusun.

Eğitim Sistemimiz ve Ahlak Eğitimi

Köy ve kent nüfusunun birbirine oranının hızlı değişimi ile dijital gelişimin insan hayatına yoğun bir şekilde nüfuz edişi, insanların sosyal alışkanlıkları üzerinde önemli değişiklikleri neden olmuştur. Bu değişim süreci zamanla toplumların temel değerlerini negatif yönde sarsacak mahiyete bürünmüştür. Bu olumsuz ortamı ve havayı dağıtacak önemli tedbirlerin başında okullarda verilecek “ahlak eğitimi” gelmelidir. Ancak bu eğitim haftada iki ders saati olan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin müfredatı arasına sınıştırılarak verilemez. Din Kültürü dersinden bağımsız olarak “ahlak eğitimi” müstakil ve uygulamalı bir etkinlik mahiyetinde haftada en az iki saat olmak üzere ana sınıfından itibaren okullarda verilmelidir.

Eğitim sistemimiz, uzun yıllardır Milli Eğitim markasını kullanmasına rağmen merkezine Batılı değerleri ön plana alarak bir kimlik inşa etmeye çalışmıştır. Bugüne kadar Batı'dan aktarılan eğitim reformları, kendi kültürel kodlarımızla örtüşmeyen bir duyuş ve bilişle sahip ahlaki insan (!) yetiştirmeye yönelik olmuştur. Bu bakış açısının tutarsızlıkları ile yol alınamayacağı artık kamuoyunun ortak siyasi iradesi tarafından da kabul görmektedir. Gelineen noktada kendi özgün bakış açımızı dikkate alarak, sorunlarımıza sistemli bir pedagojik perspektifle bakarak, insanımızın yaşamını dönüştürüp, toplumu şekillendirerek yeni bir ahlak düzeninin inşa edilmesi lazımdır. Diğer bir ifadeyle başka medeniyet değerlerinin ürünü olan ahlaki öğretilerin evrensel olan içeriklerini de dikkate almakla birlikte, kadim medeniyet değerlerimizin ürünü olan ahlaki değerleri merkeze alarak beslenen bir “ahlaki insan” modelini, eğitim sistemimizin gündemine almalıyız.

Ahlak eğitimi maddi ve manevi boyutuyla bir bütünlük içinde ele alınmalıdır. Bu kapsamda en sade boyutuyla manevi açıdan; teknoloji kullanımından, telefon konuşmasına; sofrada adabından, sohbet adabına; eğlence adabından, seyahat adabına; akrabalık adabından, komşuluk adabına; yürüme adabından, hasta ziyareti adabına kadar tüm hayatı bir bütün içinde sarıp sarmalayacak, uygulamalı bir manevi ahlak eğitimi hayata geçirilmelidir. Maddi boyutu ile de yetişen nesillerimizi kuşatıcı bir üretim ve tükettim ahlakı ve-

rilmelidir. Aslında ahlaki eğitimin bu maddi boyutu, manevi boyutu da etki altına alacak bir güce sahiptir.

Ürettiğinden fazla tüketen toplumların zamanla ahlaki zafiyete uğrayacağı kesindir. Bu nedenle üretim ve tüketim dengesinin sağlıklı temellere dayandırılmadığı bir sistemde, ahlaki değerlerin hayat bulması mümkün değildir. Üretime yönelik olarak, geniş vizyonlu nesiller yetiştirmeliyiz. Yani nesillerimizi artık küresel sermayenin istediği gibi sadece verilen talimatları yerine getiren “fabrika tipi insan” modeline göre değil, yeni veya iyileştirilmiş ürün, hizmet veya üretim yöntemi geliştiren “inovasyon tipi insan” modelini esas alarak eğitmeliyiz. Bu insan modeline paralel olarak ilk önce üretip topluma teslim etmeyi, sonra tüketme hakkını elde etmeyi ilke edenin insan modelini geliştirmeliyiz. Tasarrufa önem vererek kaynak israfına gitmeyen; böylece sermaye sahibi olarak yatırım gücünü geliştirme kapasitesine sahip fertler yetiştirmeliyiz.

Kısacası yetişen nesillerimizin bireysel sorumluluklarının fakında olarak sosyal sorumluluklarını yerine getiren fertler olarak yetişmesi için, Nurettin Topçu'nun Anadolu topraklarında hayat bulmasını istediği “ahlaki insanı” inşa etmemiz gerekmektedir. Bu inşayı da ancak Seyit Ahmet Arvasi Hocamızın ifadesiyle “milletimizin vicdanında yatan değerlere bağlı kalarak” yapabiliriz. Diğer bir ifadeyle eğitim sistemimiz içinde milletimizin tarihi tecrübelerine dayanan “irfan eksenli ahlaki değerler eğitimi” bir an önce hayata geçirilmelidir.

Çağımızın İleti ve Ahlak Eğitim

Çağımızda bireysel huzuru ve toplumsal barışı temin edecek ortak insani değerleri her geçen gün kaybettiğimiz bir süreci yaşamaktayız. Haliyle böyle bir dünyada insanlar, adeta depresyon hastalığının pençesine doğru itilmektedir. Zaten can, mal ve namus/nesil güvenliğinin tehdit altında olduğu bir dünyada da ancak bu sonuç beklenebilir. Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre 2020 yılında kalp damar hastalıklarından sonra ikinci sıraya depresyon yerleşecekmiş. İnsanın aklına acaba depresyon bulaşıcı bir hastalık mıdır, sorusu gelmiyor değil. İyice düşünüldüğünde bu soruya evet cevabını vermekte neredeyse mümkün bir hale geliyor. Zira depresyon genetik bir hastalık olmamasına rağmen yapılan araştırmalar, ağır depresyonlu bir hastanın bulunduğu ailelerde, diğer fertlerin de olumsuz yönde etkilendiğini gözler önüne koyuyor.

Toplumunu geniş bir aile olarak ele aldığımızda, depresyon hastalığına yakalanmış bireylerin arttığı bir toplumda, sosyal yaşamın içine düşeceği sıkıntıları tahmin bile etmek istemiyor. O zaman önümüzde cevaplanması gereken önemli bir soru var, ne yapmalıyız ki Dünya Sağlık Örgütünün de verdiği istatistikle dikkatimizi çektiği, çağın adeta bulaşıcı hastalığı olan depresyon illetinden insanımızı koruyabilelim. Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamber efendimiz (sav) bir hadisi şeriflerinde “Bu dünyayı isteyen ilme sarılınsın; ahreti isteyen ilme sarılınsın; hem bu dünyayı hem öbür dünyayı isteyen ilme sarılınsın” demektedir. Çağın bulaşıcı hastalığı depresyonla mücadelenin birinci şartı ilmi verileri dikkate alarak bir mücadele stratejisi geliştirmekten geçmektedir. İkinci şartsa mahiyetinin dinle/manevi değerle bütünleşmiş bir eylem planının hazırlanarak hayata geçirilmesidir. Zira ilmi veriler tek başına toplum içinde birlik, beraberlik, dayanışma ve yardımlaşma duygularını harekete geçiremez.

Din ve ilim hayatın kaynağı oluşturan iki önemli unsurdur. İlim insanın kendine olan güvenini geliştirip, beynini güçlendirirken; din, insanda vicdan oluşturur ve insana başkalarını düşündürür. Evet, çağın adeta bulaşıcı hastalığı depresyon insanların can, mal ve namus/nesil güvenliğinin tehdit altına alındığı bir dünyada, insanları bunalıma iterek sağlıksız bir yaşamın oluşmasına sebep oluyorsa; insanları bu çıkmazdan kurtaracak, sarıp sarmalayarak güven ortamını tesis edecek çıkış yolu da açık bir şekilde ortadadır:

Eğitim kurumlarımızı ahlaki değerlerle bütünleşmiş bilgiye dayalı, eğitim-öğretim veren yapılar haline getirerek, sağlıklı nesiller yetiştirmeliyiz. Eğer Milli Eğitim Bakanlığı bu gerçeği göz ardı ederse, toplum olarak depresyon hastalığının pençesinde günden güne eriyen bir toplum olmaktan kurtulamayacağımız ortadadır.

Değerler Eğitimin Neresindeyiz

İnsan çevresindekileri ve onların davranışlarını ile olayları ele alıp kıymet biçerken bir ölçü kullanır. Bu ölçülere “değer” denir. İnsan neyin iyi-kötü, doğru-yanlış, güzel-çirkin olduğuna hep elindeki değer yargılarına göre karar verir. Diğer bir ifadeyle değer, tercih etmektir. Değerlerimizin neler olduğunun ve toplumumuzun değerlerimizin farkındalığı hususunda ne durumda olduğu, üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Millî Eğitim Bakanlığı konunun muhatabıdır ve bu konuda önemli ve ciddi adımların vakit geçirilmeden atılması gerekmektedir. Toplumumuzu değerlerimiz noktasında gözden geçirdiğimizde ana hatları ile aşağıdaki tespitleri yapabiliriz.

Birinci olarak, toplumumuzun en büyük eksikliği değerlerimizin farkında olmayışıdır. Diğer bir ifadeyle “değer

bulanıklığı" yaşamasıdır. Bazen insanlar hayatlarında uyguladıkları değerleri bile ifade edememektedir.

İkinci olarak, toplumumuzun fiiliyatındaki değerleriyle ifade ettiği değerler örtüşmemektedir. Yani "davranış-değer dengesizliği" vardır. Örneğin insanlar "Komşusu açken tok yatan bizden değildir" demesine rağmen, etrafındaki ihtiyaç sahiplerine duyarsız kalarak, varlık imkanlarını aşırı bir şekilde kendi sosyal ihtiyaçlarını kullanabilmektedir.

Üçüncü olarak, toplumumuz benimsediği değerleri, gelecek tasavvurunda kullanmamaktadır. Yani "değer-gelecek tasavvuru dengesizliği" vardır. Geleceğine yönelik planlama yapanlar elindeki değerlerin, gelecek vizyonunun neresinde olduğunu iyi tahlil etmesi gerekir. Bir dengesizlik görüyorsa tamir yoluna gitmelidir.

Son olarak, fertler değerlere uymayanları eleştirirken, iş kendine gelince sus-pus olmaktadır. Yani "eleştiri dengesizliği" vardır. İnsanların kendi vicdanlarında kaybettiği değerleri başkalarının vicdanlarında araması sağlıklı bir ruh hali değildir. Aynı zamanda beyhude bir arayıştır. Tıpkı Nasrettin Hoca'nın samanlıkta kaybettiği iğneyi sokak ışığının altına araması gibi.

Netice itibariyle daha detaylı tespitler yapılabilir. Ancak yapılması gereken toplumumuzun iyi bir şekilde tahlil edilerek gerekli olan çalışmaların düzenlenmesi, elde edilen verilere göre Millî Eğitim Bakanlığının ders müfredatlarının içine "değer eğitimi" sindirerek yerleştirmesidir. Ancak

o zaman nesillerimizi geleceğe değerlerimizle taşıyabiliriz. Gerek öğrencilere zorla aldırılan gerek öğretmenlere zorla verdirilen bir değer eğitiminden, verimli sonuç alınamayacağı da bilmek gerekmektedir. Zira değer eğitimi tarafların gönüllü ve istekli olmasıyla hayata geçirilebilecek bir eğitim sürecidir. Muhakkak olan şu ki toplumun bekası için “değer eğitimi” yetişen nesillerimize mutlaka verilmelidir. Bu noktada en büyük sorumluluk iki önemli kurum olan aile ve eğitim kurumuna düşmektedir.

Teknolojinin Değer Boyutu

İnsanlık tarihi, gelişimi açısından ilkel, tarım, sanayi ve sanayi sonrası toplum olmak üzere dört aşama geçirip günümüze ulaşmıştır. Bu aşamalardan birine geçişteki standart değer insan zihninin ürettiği bilgilerin günlük hayatta kullanılabilir bir şekle dönüştürülmesi olmuştur. Yani diğer bir ifade ile üretilen bilgilerin teknolojiye tevdi edilmesi ile olmuştur. Buradan çıkan sonuç da teknolojinin özünün insan zihninin mahsulü olduğudur. İşte bu mahsulü üreten insan oğlunun zihniyetinin mahiyeti incelendiği zaman, dünyayı değerler dizini ile anlamlandırdığı tespiti gözümüze çarpmaktadır. İnsanoğlu açısından en önemli değerlerse “yüce değerlerdir” ve bu değerlerin dayanağı “ahlaktır”. Ahlaki değerlerin önemli kaynağı inanç sistemleridir. Tabi ki değerler sistemine göre hareket eden bir zihniyetin ürettiği teknoloji, bu değerlerden bağımsız hareket edemeyecektir.

Halbuki insanların ekseriyetinin zihninde teknoloji denince, sadece maddi boyutta algılanan şeyler akla gelmektedir. Bu aşamada unutulmuş nokta teknoloji üreten insanların, manevi değerlerle kuşatılan bir varlık olduğu gerçeğidir. Bu açıdan teknolojinin kuru kuruya sadece maddi boyutunun değil manevi değerlerle alakalı olan boyutunun da incelenmesi, ele alınması gerektiği hesaptan çıkarılmamalıdır. Bu açıklamalar bize göstermektedir ki, teknoloji üretilen ve ihraç eden toplumlar, kendi değerlerini de diğer toplumlara aşılardan ya da en azından onların sistemlerini tahrif ederek bozarlar.

Örneğin Avusturya'daki, Yir Young Kabilesi ilkel tarımla yaşamını sürdürürken 19. Yüzyıl İngiliz misyonerleri ile karşılaşmışlardır. Bu karşılaşma onların hayatında en olumsuz dönemin başlangıcı olmuştur. Zira onların bir servetin üstünde oturduğunu keşfeden bu misyonerler, hemen sömürü adına harekete geçmişlerdir. Yapılması gereken şey basittir, o da "yerin altındaki maden servetini elde etmek için bu kabilenin birliği ve beraberliğinin yok edilmesidir". Tabii ki bu noktada devreye teknoloji sokulur. Şöyle ki Yir Young Kabilesi yılın belirli aylarında din adamlarının himayesinde bir daha çekilir, orada topluca dini ibadetlerini yerine getirirken tarımda kullandıkları taştan baltalarını dua eşliğinde bilerler. Bunu tespit eden İngiliz misyonerler, kabilenin gençlerine el altından çelik balta dağıtmaya başlarlar. Belirli bir süre sonra çelik baltaları alan gençler kabilenin törenlerine katılmaz oldular. Çünkü taştan baltalarını bilmeye gerek kalmamıştır. Onların artık uzun zaman körelmeyen

keskin çelik baltaları vardır. Fakat unuttukları şeyse birlik ve beraberliklerinin teminini sağlayan törenlere katılmadıklarıdır. Dayanışmaruhu bu sayede zamanla çözülen kabilenin misyonerlerce sömürülmesinin önünde artık hiçbir engel kalmamıştır.

İşte örnekte görüldüğü gibi basit bir teknolojik alet olan çelik baltanın nasıl değer bozucu bir alet olarak kullanıldığı açık bir şekilde ortadadır. Varın siz bugünkü teknolojik aletlerin nasıl manevi değerleri tahrip edici bir alet olarak kullanılabileceğini hesap edin. Gerçek olan şu ki teknoloji üreten toplumlar her zaman değer dayatan, hazır teknolojiyi tüketenlerse önlerine hep değer dayatılan toplum konumunda kalmaya mahkûmdur.

Bu açıdan millet olarak yapmamız gereken hızlı bilgi üretip bu bilgiyi pratik hayatta kullanılacak bir teknolojik yapıya büründürmekten başka bir şey değildir. Bu atılım da en önemli görevse Türk aydınına düşmektedir. Merhum mütefekkir Erol Güngör Hocamızın ifadesiyle “bugün milleti ve devletini seven Türk aydınının en önemli işlevi milli kültürümüzü ilim ve teknolojiyle güçlendirme gayreti olmalıdır”. İşte bu gayret eli çelik baltalı teknolojik yamyamların, elimize tutuşturmaya çalıştığı baltaları almamamıza, kendi baltalarımızı üretmemize ve sömürülmememize katkı sağlarken, aynı zamanda da “Nizam-ı Alem” yolunda “adalet, güven ve hoşgörü” esasına dayalı bir medeniyet anlayışını inşa etmemize zemin hazırlayacaktır.

Eğitim Anlayışımız ve Bilimsel Zihniyet

Yaklaşık iki yüz yıldır Batı'nın teknolojik seviyesine ulaşmaya çalışıyoruz fakat bunu bir türlü beceremediğimiz ortada. Acaba nerede hata yapıyoruz ki bunca zaman geçmesine rağmen halen “gelişmiş ülkeler” içinde değilde “gelişmekte olan ülkeler” safındayız. Hata, Batı'yı çözümleyememek ve anlayamamakta yatmaktadır.

Her şeyden önce Batı'yı hükmedici konuma getiren sürecin bilimsel zihniyet değişimi ile başladığını tespit etmemiz gerekir daha sonrasında üretilen bilimsel bilginin teknolojiye tevdi edilmesi ve günlük hayatta kullanılması, kültürel, ekonomik, sosyal ve siyasal değişimleri beraberinde getirmiştir. Bu süreçlerin akabinde Batı Ortaçağ'ın kendisi için karanlık olan girdabına kurtulmuş ve hükmedici bir konuma doğru

ilerlemeye başlamıştır. Batı için bu süreç işlerken Osmanlı zirvenin en tepesindeydi; fakat kendine olan güven duygusu belirli bir aşamadan sonra olumsuzluk üretmeye başlamıştır. Neticede Batı'nın gerisinde kalınmış ve o günden beri uzunca bir süre Batı'yı çözümleyemedik ve anlayamadık.

Batı medeniyetini çözümlemeyi ilk yapması gereken aydınlarımız "bilimsel zihniyet", "bilimsel bilgi" ve teknolojinin kullanılması ile şekillenen "Batı'nın hayat tarzını" birbirinden ayırmakta akıl tutulmasına saplanarak zihniyet bulanıklığı yaşamıştır. Aydınımız Batı'nın, ilim ve tekniğinin onlar gibi yaşayarak elde edebileceği yanılığına kapılarak kendi değerlerine sırt dönerken benliğini yitirdiğinin farkına varmamıştır. Madde dünyasının ancak manayla mayalandığında, toprağın vatan, bireyin insan ve kumaş parçasının bayrak haline geldiğini unutmuştur. Böylece milli değerlerini şahsiyetleştirecek, ilmi ve tekniği üretme noktasında yetiştirilmiş insan gücünden mahrum olan büyük bir coğrafyanın kaderi sünnetullah gereği alınamayan tedbire göre şekillenmiştir.

Bugün Osmanlı Devleti'nin çekilmek zorunda bırakıldığı bölgede, onlarca devlet olmasına rağmen, mazinin hatırasının verdiği huzurun Kudüs örneğinde olduğu gibi bomba sesleriyle kesildiği bir ortamda, enkazların altından çıkarılan yavruların cansız bedenlerini bağrına basan anaların feryadına hangi yürek dayanabilir. Tüm bu acıların arka planında, ilim ve teknoloji üretip, mana planında yoğuran bir medeniyet anlayışı inşa edecek öncü beyinler yetiştirilmemesi yatmaktadır. Evet yapılması elzem olan şey, yitik malımız olan

bilgiyi üretmek için harekete geçmektir. Yoksa birilerinden hazırca teknoloji almanın sonu, bizi emir almaya kadar götürecektir. O halde emir almak ya da zülüm altında inleyen insanların manzarası karşısında tarihin bize yüklediği misyonu yerine getirememenin vicdan azabı altında üzülme istemiyorsak, geleceğimizin teminatı nesillerimizin birer milli değer olarak yetiştirilmesini sağlayacak nitelikli bir eğitim anlayışının hayata geçirmeye hız vermeliyiz. Bu süreç uzunca bir zaman alabilir. Bir insan için otuz-kırk yıl gibi uzunca bir zaman olabilir ama bir devlet için bu süre çok uzun sayılmaz. Bu nedenle eğitime önem vererek, geleceğimizi kurtarmanın projelerini yaparak hayata geçirmekten başka çaremiz olmadığını iyice idrak etmeliyiz. Şunu da bilmeliyiz ki, gönlü mahsun bütün insanların gözü Anadolu'dadır ve kalbi burada atmaktadır. Zira onlar da şunu iyi bilmektedir ki, inşallah yiğit düştüğü yerden kalkacaktır.

Bilinçsiz Eğitimin Akıbeti

İnsan medeni bir yaşama göre yaratılmıştır. Bu yaşam sürecinde iletişim önemli bir yer tutmaktadır. İnsanlar iletişim kurarak medeni hayatın icaplarını yerine getirirler. İletişimi meydana getiren unsurları mesaj, mesaj kaynağı, mesaj aktarıcı araçlar ve mesaj alıcılar, diye isimlendirebiliriz.

Sağlıklı iletişimin gerçekleşmesi için bu unsurların ahenk içinde bir bütünlükte hareket etmesi lazımdır. İletişimin unsurlarını birbirine ekli zincir halkalarına benzetirsek, bir halkada ki kopukluk iletişimin akışını engelleyecektir.

Her şeyden önce iletişimin gerçekleşmesi mesajın varlığına bağlıdır. Mesajın olmadığı bir ortamda, iletişimden bahsetmek imkansızdır. Bu noktada asıl unsura dikkat çekmek gerekir. Çünkü mesajın varlığı mesaj kaynağına bağlıdır. Sağlam mesaj kaynağı, doğru mesajların varlığına işaret

eder. Bu süreçte devreye mesaj aktarıcılar girer. Bu araçların pozitif zenginliği mesajın, mesaj alıcılar tarafından dikkatle algılanmasına imkan tanıyacaktır. Şunu da belirtmemiz gerekiyor ki, mesaj alıcının nitelikleri, mesajın algılanmasına direkt etki eder. Bazen mesaj alıcının ön yargıları, dünya görüşü, hayat felsefesi, mesajın içeriğinin ters yüz edilerek anlamlandırmasına sebebiyet vermektedir. Konuyu din eğitimi açısından örneklendirirsek, genel bir ifadeyle dünya büyük bir eğitim yeridir. Bu eğitimde mesajın kaynağı, Yüce Mevladır. Mesajlar ise kainat ve insanın kendi varlığını işaret ettiği hakikatlerdir. Geriye mesaj aktarıcılar ve mesaj alıcılar kalmaktadır. Burada mesaj aktarıcılara çok bilinçli hareket etmek düşmektedir.

Daha dün gibi hatırlarım biricik anneciğimin yaz tatillerinde elimden tutarak caminin önüne kadar götürüp, dini bilgiler almam için beni hocaya teslim edişini. Yaklaşık otuz beş yıl önce İlkokul beşinci sınıf bitmiş, ortaokula geçmiştim ve yine yaz tatili gelmişti. Tabi ki annem her yaz tatilinde olduğu gibi beni cami hocasına teslim etti. Herhalde camideki ilk günümüzde. Yaşı henüz çok genç olan Hocamız, bize çok garip gelen bir soru yöneltti: “Müslüman mısınız?”. İçimizden ne var ki buna cevap vermeye diyerek, büyük coşkuyla “Evet, Müslümanız” dedik. Hocamızın dilinden bizi hayrete düşüren şu cümleler döküldü: “Hayır, olmadı!”. Büyük bir şaşkınlık ve hayret içinde sözlerinin devamını bekledik. “Çünkü elhamdulillah Müslümanız diyeceksiniz” hitabı merakımızı gidermeye yetti. Ancak elhamdulillahı ni-

çin dememiz gerektiğini ve anlamını açıklamadı. Günlerce aynı soruyu sorarak cevabı bize ezberletti. Tam iki ay sonra okulların açılmasına az bir süre kala insana ağlarmısın, gülermisin dedirten olay gerçekleşti. Hocamız kapının tam dibinde oturan bir arkadaşımıza Müslüman mısınız? diye, o müthiş soruyu yöneltti. Arkadaşımız güzel bir edayla “Evet, Müslümanım” dedi. Hocamız kızmıştı, bir hışımla ses tonunu yükselterek aynı soruyu tekrar etti: “Müslüman mısınız?”. Arkadaşımız kapıya yakın olmanın da verdiği cesaretle aynı cevabı verdi: “Evet, Müslümanım”. İyice sinirlenen Hocamız ayağa kalkarak şiddetli bir şekilde arkadaşımıza doğru koşarken “Müslüman mısınız be çocuk?” diyordu, büyük bir can havliyle kapıdan kendisini dışarıya atmaya çalışan arkadaşımız ise koşarak kaçarken, bir yandan da “gavurun be gavurum” diyordu. Hocamız koşun yakalayın deyince, ben de bir iki arkadaşım ile koşmaya başladım arkadaşımızın peşinden. Ancak ne mümkün yakalamak. Camiden iyice uzaklaştığına kanaat getiren arkadaşımız durunca, kendisine sormadan edemedim “niye gavurum” dedin diye. Tabi ki cevap gecikmedi: “Hoca Müslüman olduğuma inanmıyor ki” dedi. Bende “ama elhamdülillah demedim ki” deyince, “tüh aklima gelmedi, desene boştan yere gavur olduk” dedi. Çocuk halimizle günlerce bu hadiseye gülüp durduk.

Bugün geriye dönüp düşündüğümde, size doğru “mesaj kaynağından” gelen “mesajların” varlığına rağmen “mesaj aktarıcıların” yanlış metot uygulamasından dolayı “mesaj alıcıların” ne kadar zaman kaybettiğini görünce çok hayıf-

lanmıyorum. Çok şükür ki bugün camilerde yaz tatillerinde daha bilinçli din görevlileri var. Çocuklarımıza şeker dağıtarak, onları güler yüzle karşılıyorlar ve ezbere dayalı metodun yanında eğitim pedagojisine uygun bir anlayışla eğitim veriyorlar. Zira, sağlıklı bir iletişime dayanmayan din eğitiminin maazallah insanı boşu boşuna nasıl gavur edebileceğini yaşadığım ironik hadisede görmüş bulunmaktayız. Kısacası eğitimciler olarak gelin din eğitimi verirken sevgiyi merkeze alan, sağlıklı bir iletişim kurmaya özen ve dikkat gösteren, doğru mesaj kaynağından mesajlar alarak, sağlam ölçülerde “mesaj aktarıcılığı” yapalım. Böylece bilinçli bir din eğitimi vermiş olalım.

İnsanları Eğitmenin En Etkili Yolu

İnsanoğlu beşikten mezara kadar öğrenme ihtiyacını hissedeni bir varlıktır. Zira hayatını sağlıklı bir şekilde ikame ettirebilmesi buna bağlıdır. Bu da gösteriyor ki, eğitim insanlığın zaruri ihtiyaçlarının başında gelmektedir. Eğitim faaliyetlerinde göze çarpan en önemli husus insanların eğiten ve eğitilen olmak üzere iki kısma ayrılmasıdır. Gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerinin başarıya ulaşmasındaki önemli amillerden bir tanesi ise eğitici konumundaki insanların yapılmasını istedikleri eylemleri ilk önce kendi nefislerinde yapmaya çalışmalarıdır. Eğitilenlerin anlatılan şeyleri algılanmasındaki en önemli husus önlerindeki modelin sağlıklı olması ile yakından alakalıdır.

İfade etmeye çalıştığımız bu konuyu Hazreti Peygamber (sav) güzel bir şekilde uygulayarak ümmetine örnek olmuştur. Hazreti Peygamber'in (sav) üzerinde dikkatle durduğu önemli bir mevzu, sadece tarla vazifesi gördüğünü ifade etti bu dünyanın fani, ahir alemin ise baki olduğu hakikatidir. Hazreti Peygamber (sav) bu gerçeği ifade ederken ruhunun derinliklerinde hissederek yaşamış ve bu yolda örnek olmuştur.

Rivayet edilir ki, bir defasında Hazreti Ömer, iki cihan güneşi Peygamber (sav) efendimizin evine gitmişti. Vardığında Allah'ın Resulü Peygamberimizin (sav) bir hasır üzerinde yatmakta olduğunu gördü. Hatta hasır Resulullah'ın (sav) teninin muhtelif yerlerine çukur açan izler bırakmıştı. Bu manzarayı gören Hazreti Ömer ağlamaya başladı. Onun ağladığını gören Hazreti Peygamberimiz sordu:

Niçin ağlarsın Ya Ömer?

Hazreti Ömer cevap verdi:

Niçin ağlamayayım yani Allah'ın Resulü! Kayseller ile Kisraların bunca nimetleri vardır. Onlar rahat döşeklerde yatarlar. Sen ise kuru bir hasır üzerinde yatıyorsun. Halbuki sen Allah'ın dostusun, onlar ise Allah'ın düşmanları. Ey Allah'ın Resulü müsaade etsen de altına biraz yumuşak bir şey koysak.

Hazreti Ömer'in bu sözlerini dinleyen Hazreti Peygamber (sav) cevabın şunları söyledi:

Ya Ömer, bizim gönüllerimiz yalnız Allah sevgisine mahal olabilir. Bu geçici hayat öyle büyük debdebe ve saltanata

değmez. Bir insan bir parmağını denize daldırmış olsa, onda ne kadar su alabilir. İşte deniz suyuna nispetle bu parmak-taki yaşlılık ne ise, ahiret hayatına nispetle dünyada odur. Yazık o kimselere ki, ahiret hayatına nispetle dünya hayatı bu olduğu halde, yine de gönüllerini mal mülk ve dünyevi saltanat sevgisiyle doldururlar da Allah unutulur.

İşte tebliğ ettiği ile yaşadığı hayat aynı olan ve “ben dün-yaya muallim olarak gönderildim” diyen Hazreti Peygam-berden (sav) eğitim alan Hazreti Ömer’in hayatında Allahın izniyle çok büyük değişiklikler meydana gelmiştir. Zira İsla-mın eğitimi ile müşerref olmadan önceki cahiliye dönemini tasvir eden Hazreti Ömer, “iki şey aklıma geldiği zaman çok üzülmekteyim; bunlardan bir tanesi cahiliye adetlerine uya-rak kız evladımı diri diri toprağa gümdüğüm andır. Ben onu gömmek için çukur kazarken, o ise sakalıma karışan toprak-ları temizlemekle meşguldü” diyerek bu anı hiç unutamadı-ğını ifade eder.

İslam ile müşerref olup Hazreti Peygamber’in (sav) eği-timinden geçtikten sonra Allah’ın izni ile nasıl bir ruh in-celiğine kavuştuğuna göz attığımızda ise güzel bir manzara karşımıza çıkar.

Rivayet edilir ki, Hazreti Ömer bir gece hizmetçisi ile do-laşırken uzak bir yerde ateş yandığını farketti. Hazreti Ömer şöyle dedi:

Herhalde bunlar soğuk olduğu için yollarına devam ede-memiş bir kafiledir. Ateşin yandığı yere yaklaştılar. Yaşlı bir

kadın ve çevresinde ağlaşan çocukları gördüler. Ateşin üstünde bir tencere vardı.

Hazreti Ömer yaklaşarak selam verdi:

Esselamünaleyküm...

Ve aleyküm selam...

Yaklaşmamıza izin verir misiniz?

Hayır için geleceksen gel, yoksa çekil git.

Bu halimiz nedir?

Gece vakti soğuktan perişan olduk

Çocuklar neden ağlıyor?

Açlıktan ağlıyor.

Tencerede ne var?

Tencere su dolu. Kepçe ile suyu karıştırıyorum. Çocuklar uyuyuncaya kadar bunu yapmak zorundayım. Ne un var evde, ne şeker. Ömer'le aramızdakini Allah biliyor. Bunun hesabını ondan soracak.

Allah size merhamet etsin. Ömer nasıl olurda sizin halimizi bilebilir?

Halife olurda nasıl halimizi bilmez?

Hazreti Ömer hizmetçisine işaret etti oradan uzaklaşarak doğruca erzak deposuna gittiler. Ömer bir çuval alarak hizmetçisine şöyle dedi:

Şunu sırtıma yükle.

Müsaade ederseniz ben taşıyayım efendim.

Hayır. Yükle sırtıma...

Hizmetçisi kendi almak için ısrar edince. Hazreti Ömer kızdı:

Sen kıyamet günü benim günahlarımı taşıyabilir misin?

Çuvalı sırtına alan Hazreti Ömer koşar adımlarla kadının bulunduğu yere gitti. Çuvaldan biraz un çıkardı. Ateşi üfleyerek alevlendirdi. Yemek pişinceye kadar üflemeye devam etti. Pişen yemeği tabağa koyarak çocuklara verdi.

Kadın hem çocukları doğuruyor hem de dua ediyordu:

Allah seni hayırla mükafatlandırısın. Sen Ömer'den daha çok halifeliğe layıksın.

Sen hayır dua et. Şayet yarın halifenin yanına gelirsen beni orada bulursun dedi.

Bir müddet çocukları seyretti. Karınları duyan çocuklar biraz oynamış sonrada uyuma başlamışlardı. Hazreti Ömer bu durumu görünce memnun kalmış ve oradan ayrılmıştı.

İşte bir yanda cahiliye döneminde Hazreti Ömer'in kendi kızını diri diri toprağa gömen hali, diğer yanda anlattığı ile yaşadığı örtüşen Hazreti Muhammed'in (sav) eğitiminden geçtikten sonra başkasının yetim çocuklarına sorumluluk bilinci ile yardım etmeye çalışan hali...

Bu anlatılanlardan yola çıkarak özellikle annelere, babalara ve toplum içinde eğitici konumunda olanlara seslenmek istiyorum, lütfen çocuklardan yapmalarını istediğimiz şeyleri sadece söylem olarak dile getirecek şekilde kalmayalım, işin özüne, ruhuna inerek geleceğimiz olan çocuklarımızı yaşayarak örnek olalım. Yoksa ariflerin dediği “Her hacıdan hacı olmaz pul dökmeye Mekke’ye / Eşekten derviş olmaz, taş çekme ile tekkeye” sözünü aklımızdan çıkarmadan lafla peynir gemisi yürümeyeceğini unutmayalım.

En İyi Eğitim Aracı Olan Konuşma

Konuşabilmek Yüce Yaratıcı tarafından insanlara verilen en büyük nimetlerin başında gelir. Birbirimizi konuşarak anlar ve hayatı konuşarak paylaşıyoruz. Sevinçlerimizi, umutlarımızı, hüznümüzü, hayal kırıklıklarımızı, fikirlerimizi velhasıl hayata dair her şeyimizi konuşarak ifade eder ve anlamlandırırız. Konuşmak hayatımızın önemli unsuru konumundadır. İhtiyaçlarımızın en başında gelen eğitim, karşılıklı iletişim üzerine kurulmuş bir süreçtir. Bu sürecin işleyişinde konuşmak önemli bir işlev görmektedir. Eğitim sürecinde eğitimin konuşmaları ile daha etkin olabilmesi için nasıl bir haleti ruhiyeye sahip olması gereklidir? Aslında bu konu üzerine söylenecek çok şey vardır.

İlkönce bilgi olmadan etkili bir konuşmaya dayalı eğitimin olamayacağını tespit etmeliyiz. Eğitim veren her fert alanı ile ilgili yeterli bilgi birikimine sahip olmalıdır. Elde edilen bilgi birikiminin niteliğide çok önemlidir. Bilgi kirliliğinin yoğun olarak yaşandığı günümüzde önemli olan doğru bilgilerle insanların kendilerini donatmalarıdır.

Eğitimcinin yaptığı konuşmaya yüklediği manada ulaşmak istenen hedefe varmada etkilidir. Eğer amacınız insanları iyiliğe, güzele, doğru olan değerlere taşımak ise yapılan konuşma dinleyen üzerinde daha fazla tesir bırakacaktır. Çünkü hakikati bağlı olarak konuşmaya gayret etmek, dinleyicinin kalp gözünü açarak söylenenlere kulak vermesine vesile olacak güçtedir.

Eğitimci muhatabına değer verdiği ölçüde etkili olacağını gözden ırak tutmamalıdır. Ancak zamanda muhatabının kapasitesine hesap ederek hitap etmeye dikkat etmelidir. Mevlana'nın dediği gibi: "Ne kadar anlatırsan anlat, anlattığın karşındakinin anladığı kadardır."

Konuşmada belkide en mühim nokta samimiyettir. Samimiyet dilden dökülen cümlelerin membainin gönül olduğunu muhataba hissettiren en önemli unsurdur. Samimiyete dayanan bir konuşmanın arka planında şan şöhrat, makam mevki, para pul el etme sevdası ana gaye olarak yer almaz. Zira yapılan her işin karşılığında bir getiri olabilir ama eğitimle uğraşan her fert işin bu boyutunu aşıp, verdiği eğitim manevi boyutunu ön planda tutmalıdır. Bunun yolu ise sa-

mimi olmaktan geçer. Eğer konuşmacıda insanlara ahlaki değerlere dayalı bilgiler aktarmanın gayretkeşliği varsa, samimiyet duygusu sözcükleri sarıp sarmalar ve muhatabın gönlüne doğru bir seyre çıkarır.

Netice itibari ile doğru bilgidен, hakikate bağlı olma gâyesinden, muhatabın kapasitesini bilip ona değer verme ölçüsünden ve en önemlisi samimiyetten ödün vermeden yapılan konuşmaların dışındaki sözcükler, eskilerin tabiri ile "laf u güzaf" olmaktan öteye geçemez. Yani "beyhude söz, abes, faydasız lakırdı olmaktan" başka bir işe yaramaz.

İnsanın ağzından çıkan sözün toplum nezdinde değerinin ne olacağına kelimeler veya laf olma niteliği karar verecektir. O halde gelin içi bom boş "laflarla peynir gemisi yürütmeye çalışmak" yerine "az olsun öz olsun" ölçüsünden hareketle samimi sözlerle insanların gönlüne hitap eden konuşmalar yapmaya gayret edelim. Zira dünya sözle inşa ediliyor. Bunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmayalım.

Sevgili Yunus Emre'nin dediği gibi:

"Söz ola kese savaşı,

Söz ola kestire başı,

Söz ola ağulu aşı,

Yağ ile bal ede bir söz"

Dişi Aslanın Cevabı

Nesillerimize verilen eğitimin en önemli yönü niteliğidir. Nitelik olmadan niceliğın bir anlamı ifade etmediğı açıktır. Konuyu bir hikaye ile özetlersek; hayvanlar bir gün aralarında tartışmaya başlarlar kim daha fazla çocuk doğurabilir diye? Çareyi ormanlar kralı aslanın eşine gidip sormakta bulurlar ve sen kaç çocuk doğurabiliyorsun diye, sorarlar. Dişi aslan bir der ve peşine de vurgulayarak ekler, ancak ben aslan doğururum. Dişi aslanın verdiği cevaptan yola çıkarak, peki o zaman nereden ve ne zaman başlayalım ki, yetişen nesillerimize nitelikli bir eğitim verebilelim sorusuna, cevap bulmamız gerekir. Cevap, “beşikten başlayarak” olmalıdır. Çünkü eğitimin düzenli olarak verilen okul eşiğine gelinceye kadar olan bu süreç, nitelikli eğitimin başladığı birinci duraktır. Çocuğun zihin yapısının üçte ikisinin iki ila altı yaş arasında geçen sürede şekillendiğı göz önüne alınırsa,

okul öncesi eğitimin ne denli önemli olduğu daha iyi anlaşılır herhalde. Bu noktada ebeveynlerin eğitimin ilk önce evde, yani ailede başladığını iyice idrak etmesi gerekmektedir. Buna paralel olarak milli eğitim sistemimizin de, bu kapsamda aileleri bilinçlendirmek için yeteri düzeyde çalışma yapması lazımdır.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Halk Eğitim Merkezlerinde bu konuda aileleri bilgilendirmeye yönelik faaliyetler yapıldığını biliyoruz. Ancak kaynak imkansızlığından ötürü bu faaliyetlerin yeteri düzeyde yapılamadığı bir tespit olarak ortadadır fakat yine de bir sürecin başlaması adına bu çalışmalarını olumlu bir aşama olarak görmeliyiz. Şu anda öğrencilerin okula başlarken hazır bulunuşluk düzeylerinin pek iç açıcı olmadığı gözler önündedir. Bu açıdan ailelerin de bu konuda rehberliğe ihtiyacı vardır. İnşallah ailelere yönelik düzenlenen bu etkinlikler mevcut olumsuzlukların giderilmesi, günlük yapılacak olan ciddi çalışmaların habercisi olur.

Okul öncesi eğitim sonrasında başlayan ilköğretime gelince şu gerçekleri ifade ettiğimiz lazımdır. Otuz beş öğrenci ile eğitim yapmaya çalışan birinci sınıflarımız mevcuttur. Bir ders süresini kırk dakika oldu düşünülürse bir öğrenciye bir dakika ancak düşmektedir. Bir de bu sınıfta bir iki tane özel eğitime muhtaç öğrencinin olduğu düşünülürse, o zaman gelin siz öğretmeninin halini düşünün. Yani sınıfların kalabalık oluşuna hemen el atılması gerekmektedir. Bununda iki

yolu vardır. Bir öğretmen sayısını arttırmak; iki, derslik sayısını fazlaştırmak.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, sınıf mevcudunun az olmasının yanında okullardaki öğrenci sayısının da makul seviyede olması eğitimin niteliği üzerinde etkin bir etkiye sahiptir. Birkaç tane pratik faydasını söyle zikredebiliriz:

Öğrencilerin kontrolünü kolaylaştıracağından ötürü, şiddet ve davranış bozukluklarının daha çabuk önüne geçilebilecek ve devam etme oranı azalacaktır.

Okulda düzenlenen ders içi etkinlik programlarına öğrencilerin katılım şansı artacaktır.

Aynı okulda okumanın verdiği beraberlik ve birlik birinci gelişecek, okul bittikten sonrada diyaloglar devam edecektir. Öğrenciler arasındaki kaynaşma ortamı daha güzelleşecektir.

Eğitim öğretimin kalitesini geliştirmesi için daha iyi bir zemin oluşacaktır. Öğretmenin üzerinde pozitif enerji oluşturacaktır.

Kalabalık sınıf ve okuldan kurtulmuş olan öğretmenler her açıdan daha huzurlu bir çalışma ortamına kavuşacaktır. Böylece de eğitimin kalitesi ve niteliği artacaktır. Tabii ki bütün bu saydığımız gelişmelerin vücuda gelmesi, ülkemizin ekonomisi ile yakından ilişkilidir. Ancak çağı yakalamak istiyorsak nesillerimizi, günün şartlarına uyumlu bir eğitim ile yetiştirmemiz gerekmektedir.

Eğitim Kurumlarımız ve Sanat

İnsanı diğer varlıklardan müstesna kılan niteliği dünyayı algılayışındaki farklılıktır. İnsan eşyanın hakikatini, ruhunun derinliklerini ve yaratıcısının kudretini bu özelliği ile keşfeder. İlim, sanat ve din her biri farklı bir cepheden insanı çepeçevre kuşatır. İnsanların oluşturduğu toplumlar bu özelliklerini bir ahenk içinde tesis ettirebildikleri ölçüde zaten kültürlerini medeniyete dönüştürebilmişlerdir.

Dünya üzerinde kültürlerini medeniyeti dönüştürebilmiş milletler ancak bir elin parmakları sayısı kadardır. Bu milletlerden bir tanesi de Türk Milletidir. Yaratılmış her şeyin bir sonu olduğu gibi medeniyetlerinde sönükleşip, donuklaşması takdiri ilahinin bir tecellisidir. Önemli olan kadim medeniyet değerlerimizin ihyası ve inşası mücadelesine bir an bile taviz vermeden devam etmektir. Bu çerçevede sanata ve sanatçıya bakış noktasında özümüze ait sanat dalları sanki

entelektüel birikimden uzak zihniyetin ürünü olan bir uğraş olarak tanımlandı yıllarca. Ancak bugün sevindirici olan ise öze dönüş noktasında bir niyetin mevcut olması.

Seyid Ahmet Arvasi Hocamız “sanatkâr bugün içinde bulunduğumuz dert ve meseleleri konu edinirken bile güçlü bir tarih kültürüne, kendi cemiyetine ve beşeriyeti kavrayan hazmedilmiş bir sosyoloji ve psikoloji kültürüne, zengin bir zihni ve fikri tecrübeye malik olmak zorundadır. Bir milletin aydını ve halkı, aynı sanat değerlerinde toplanmalıdır. Milli sanatın ham maddesinde aydın ve halk ortaklığı esastır, ancak aydınlar, milli sanatın ham maddesini işleyerek çağdaş vasata ve ölçülere göre değerlendirerek Türk-İslam zevkinin ve sanatının abideleri halinde sunmalıdır.” der. Ancak Türk Milleti beyhude bir şekilde yıllarca Sultan Ahmet’e bir turist gözüyle bakan sözde sanatçıların ürettiği sanat eserlerinde kendi gözüne ve gönlüne hitap eden eserler bekledi. Bu bekleyiş abesle iştigalden başka bir şey değildi. Artık millet olarak yeni Itriler, Mimar Sinanlar ve Yunuslar yetiştirmeliyiz ki güzele hasret kalan kulağımızın, gözümüzün ve gönlümüzün çilesi son bulsun.

Ecdadımız “marifet iltifata tabidir” demiş. Sanata ve sanatçıya gereken önemin verildiği bir topluma doğru hızla yol alırsak bu özlemde bir an önce vuslata dönüşmüş olacaktır. Bunun yolu da eğitim kurumlarımızın sanatla barışık ve iç içe olduğu bir zihniyet değişimine girerek nesil yetiştirmesinden geçmektedir.

Demokratik Eğitim

Demokratik bir eğitimden söz edebilmek için ilk önce demokrasinin üzerine bina edildiği sosyolojik, kültürel, felsefe ve metafizik değerlerin neler olduğu üzerinde durulmalıdır. Demokrasi kavramı üzerine iki bin yılı aşkın, demokratik sistemler üzerine de birkaç yüz yıldır pek çok şey söylenmiştir. Demokrasi, anlamı çok muğlâk adeta her tarafa çekilebilmeye müsait şemsiye bir terimdir.

Uygulama alanına geldiğine birçok sıfatı önüne almaktadır. Çağdaş demokrasi, ileri demokrasi, liberal demokrasi, sosyal demokrasi vb. gibi.

Ancak ileri sürülen görüşlerin hepsinin özünde insanın nasıl tanımladığı yatmaktadır. En genel manasıyla demokrasiyi, insanların kendilerini algılayış ve bu algı bütünlüğü içinde sisteme ve kendini ilgilendiren konularda karar alma

süreçlerine ve mekanizmalarına katılımı diye tarif edebiliriz. Meseleye bu tanım çerçevesinde baktığımızda ikinci olarak demokratik bir eğitimin amacı, “iyi vatandaşlar mı yetiştirmek yoksa iyi insanlar mı yetiştirmektir” sorusu üzerinde durulmalıdır. Yani “insan” bir amaca hizmet için şartlandırılan bir “araç” mıdır yoksa kendisine hizmet edilmesi gereken bir “amaç” mıdır? Bu soruya verilecek cevap çok önemlidir. Zira bir toplumun insan tanımı o toplumun eğitim zihniyetinin oluşmasında en önemli ana etkidir.

Konuya Batı toplumu penceresinden baktığımızda en başta şunları ifade edebiliriz: Protestanlığın özünü teşkil eden püriten ahlakın ürünü kapitalist zihniyetin temsilcisi Batıya göre insan bir tüketici olarak sonsuz ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırken insani niteliklerini de sonsuz bir mahiyette geliştirmeye hedefleyen bir varlıktır.

Batının demokratik eğitim anlayışı bu tanım çerçevesinde şekillenmiştir. Liberal batı değerlerine göre insanların her biri birbirinden ayrı bireydir. Bu bireyleri ihtiyaçları sonsuz olduğu gibi insani nitelikleri de sonsuz bir şekilde bu dünyada gerçekleştirilmeye çalışılmalıdır. Diğer bir ifadeyle cennet adeta bu dünyada inşa edilmelidir. Bu zihniyet belirli bir noktadan sonra Hobbes gibi düşünürlerin ifadesiyle “insan insanın kurdudur” anlayışının ya da Sartre felsefesinde ifadesini bulan “bencil ve yaratıcısıyla boy ölçüşmeye kalkan” adeta tanrılaşan bir insan modelinin doğmasına sebebiyet vermiştir.

Bu insan modelini önceleyen sistemin ahlaktan soyutlanmış bilimsel eğitim ve öğretim metodu da güce ve ezme-ye dayanan “mekanik toplumu” inşa etmiştir. Bu zihniyetin dünyaya hediyesi insanlarla kavgalı ve aşkın değerlere sırtını dönmüş bireylerden müteşekkil hastalıklı bir toplum yapısı olmuştur.

Demokrasi ve demokratik eğitim kavramının menşei Batı olsa da küreselleşen dünyada dış ve iç şartların talepleriyle/zorlamasıyla ülkemizde bu değerler üzerinde yoğun tartışmalar yapılmaktadır. Üzerinde tartışılan ana konu “nasıl bir insan ve toplum modeli belirlemeliyiz”. Eğer konuya Batı’nın dikkat çektiğimiz ahlaktan soyutlanmış “teknik insan” yetiştiren hastalıklı penceresinden değil de Nurettin TOPÇU’nun ifade ettiği “etik insanı” yetiştiren kendi pencereğimizden baktığımızda şunları ifade edebiliriz: Medeniyet değerlerimize göre birey ve toplum bir denge içinde ahenklerine muhafaza eder ve gelişimlerini sağlarlar.

İnsanların bireyselliği alakalı derin bir kavrayışı sahip İslam düşünürü Muhammed İKBAL, bireyi “ben” kavramına sahip bir varlık olarak tarif ettikten sonra beni bireyin “kendisinin farkında olması” veya “kendi kararını belirlemesi” olarak tarif eder ve toplumun ancak yüksek değerlerle mücehhez bireyler sayesinde duraklamadan ve gerilemeden ilerleyebileceğine dikkat çeker. Ancak toplum olmadan da bireylerin kendilerini kontrol edemeyeceğinden ve gelişim sağlayamayacaklarından bahseder. Yani birey ve toplumun karşılıklı zorunluluk içinde birbirine muhtaç olduğu ifade

eder. Bu çerçeveden hareketle medeniyet değerlerimiz, insanı maddi ve manevi bütün boyutlarıyla bütünlük içinde kuşatan bir eğitim felsefesine dayanır.

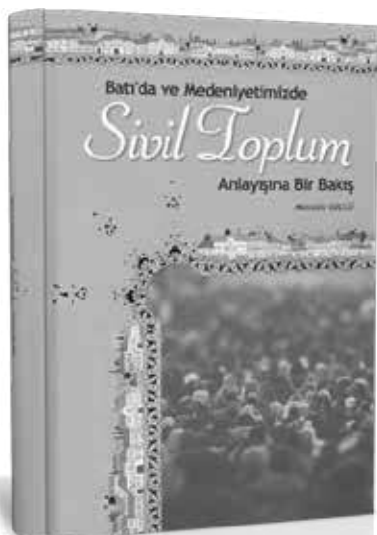
İnsanın kendi özgürlüğünü, özgünlüğünü ve bireyselliğini kısıtlamayan, törpülemeyen, otoriter ve totaliter bir zihniyetin ürünü olmayan, insanın kendini keşfedebileceği, geliştirebileceği bir eğitim anlayışı ve sistemi demokratik bir eğitimin mahiyetini oluşturmalıdır. Bu nedenle son yıllarda bütçeden en büyük payın eğitimi ayrılmasını olumlu gördüğümüzü belirtmekle beraber ancak ülkemizdeki gündelik siyasetin kısır çekişmeleri arasında arka plandan yoksun eğitim alanındaki şekilsel değişimlerle ya da bu değişimlere alternatif sunmadan yapılan eleştirilerle ülkemize demokratik eğitimin gelmesinin mümkün olmadığını ifade etmek isterim. Yapılması gereken küresel demokratik değerler olarak takdim edilen değerlerin yeniden ve kendi kültür ve medeniyet perspektifimizden değerlendirilerek üretilmesi ve hayata geçirilmesidir.

Ancak o zaman amacı insanların kendilerini algılamaları ve inşa etmelerini sağlamak olan demokratik eğitimin imkânlarını elde etmiş oluruz. Yoksa Nurettin TOPÇU'nun ifadesiyle "şekli bakımdan demokratik görünen, idare edenlerde mesuliyet şuuru dayanan ve bu şuuru yaşatmaya yeterli siyasi terbiye sahibi bir nesil yetiştirmeyen "demokrasi" ruhsuz bir iskeletten ibaret kalır ve idare edilen zümreleri oyalayarak bir zaman istismar etmekten başka bir şey yapmaz." Temennimiz o ki Başkanlık sistemi ile birlikte yeni bir

yapılanma içine giren Milli Eğitim Bakanlığının bürokratik inşasının bahse konu olan zihniyet değişimini gerçekleştirebilecek liyakat ve ehliyete sahip yöneticilerle güçlendirilen bir mahiyette seyir takip etmesidir. İşte o zaman ülkede demokratik eğitimi tam manası ile tesis edecek nesillerin yetiştirilmesinin önü açılmış olacaktır.

ÖZGEÇMİŞ

Mustafa Güçlü, 1968 yılında Ankara'da doğdu. Yüksek öğrenimini Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde tamamladı ve Din Sosyoloji alanında Cumhuriyet Üniversitesinde mastır yaptı. İlim ve Sanat Eserleri Sahipleri Meslek Birliği İLESAM, Avrasya Yazarlar Birliği ve Türkiye Yazarlar Birliği üyesidir. Sivil Toplum ve Sendika ile Batı'da ve Osmanlı'da Sivil Toplum, Mazlum Coğrafyaların Beklediği Kahramanlar Alperenler konulu üç kitabı yayınlandı. Türkiye Günlüğü, Alperen ve Ümran Dergilerinde eğitim ve sivil toplum üzerine makaleler yazdı. Eğitimde Birlik Derneği'nin Kurucu Başkanlığını yaptı. Anadolu Eğitim Kurumları Çalışanları Sendikası Anadolu Eksen ve Anadolu Eksen Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu Anadolu-Sen'in Genel Başkanlıklarını yürütmektedir. Evli ve Abdulkadir ile Öykü Serra isimli iki çocuğu vardır.

“Yıllar önceydi anasınıfı öğrencisi evladım Abdulkadir'i sabahleyin okuluna bırakmak için arabaya bindirirken, gökyüzünde süzülerek uçan kuşlara bakarak “keşke kuş olsaydım” dediğini duyunca, niye diye sordum ve içimi sızlatan şu cümleyi sarfetti “çünkü özgür, bir de öğrenmek zorunda değil”. Günlerce kendi kendime sordum, acaba nasıl bir eğitim veriyoruz ki, ufacak gönlü ile yavrucak okulu, özgürlüğünün elinden alındığı bir yer olarak algılıyor? Soruların ardı arkası kesilmedi o günden sonra, acaba nasıl bir okul olmalı? Acaba nasıl bir öğretmen olmalı? Acaba nasıl bir müfredat olmalı? Acaba nasıl bir eğitim sistemi olmalı ki, yetişen nesillerimiz okulları bir özgürlük alanı ve kendilerini keşfettikleri mekanlar olarak algılasın? İşte istifadenize sunulan mütevazı çalışma bu acabalara cevap üretmeye çalışırken çeşitli dergi ve gazetelerde yazdığım makalelerin bir araya getirilmesinden oluştu. Netice itibarı ile milli eğitim sisteminin nesillerimizin kendini keşfedeceği bir zemine dönüşmesi yolunda göstereceğimiz gayretin, istikbalimizin huzur, güven ve adalet içinde olması ile yakından alakalı olduğunu ifade ederek, bu yolda gayret bizden inayet ve tevfik Yüce Yaratan'dandır diyorum. ”

ANKARA , EKİM 2018

*Mustafa
Güçlü*

köşe
yazıları
“EĞİTİME DAİR”

